

HE 89/2003 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE
VUODEN 2003 TOISEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI**

Viitaten tämän esityksen yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,
että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen toiseksi lisätaloussarvioksi vuodelle 2003.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Toinen valtiovarainministeri *Ulla-Maj Wideroos*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2003 *toiseksi* lisätalousarvioksi.

Lisätalousarvioesityksessä korotetaan varsinaista tuloarviota nettomääräisesti yhteensä 344 milj. eurolla. Hallinnonalojen menoihin ehdotetaan nettomääräisesti 34 milj. euron lisäystä. Lisäksi ehdotetaan siirtymistä nykyisestä korkomenojen maksuperusteisesta budjetoinnista käytäntöön, jossa korkomenot kohdennettaisiin siihen ajanjaksoon, jolta korko on kertynyt. Tästä muutoksesta aiheutuu tekninen talousarvion kattamistarve, johon ehdotetaan käytettäväksi vuoden 2002 tilinpäätöksen kumulatiivista ylijäämää lain sallima enimmäismäärä 998 milj. euroa.

Verojen ja veronluonteisten tulojen arviota nostetaan aiemmin budjetoidusta nettomääräisesti 372 milj. eurolla. Autoveron tuottoarviota korotetaan 250 milj. eurolla toteutuneiden kertymätietojen sekä tarkentuneiden myyntiarvioiden perusteella. Ennakoitua vilkkaampi autokauppa nostaa osaltaan myös arvonlisäveron tuottoa. Arvonlisäveron tuoton arvioidaan olevan 160 milj. euroa budjetoitua korkeampi. Toteutuneiden kertymätietojen perusteella vakuutusmaksuveron tuottoarviota korotetaan 29 milj. eurolla ja alkoholi-juomaveron tuottoarviota 23 milj. eurolla.

Verotuloarviot

Korkotason alentumisen johdosta ja toteutuneiden kertymätietojen perusteella korkotulojen lähdeveron kokonaiskertymän arvioidaan jäävän 40 milj. euroa aiemmin budjetoidusta. Toteutuneiden kertymätietojen perusteella perintö- ja lahjaveron tuottoennustetta alennetaan 40 milj. eurolla ja varainsiirtoveron tuottoennustetta 25 milj. eurolla.

Sekalaisten tulojen arviota nostetaan nettomääräisesti 77 milj. eurolla. Euroopan sosiaalirahastosta saatavia tuloja koskevaa arviota nostetaan 49 milj. eurolla ja Euroopan unionin maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta saatavien tulojen arviota 8 milj. eurolla. Lisäykset johtuvat pääasiallisesti rahasto-ohjelmakauden 1995—1999 sulkemisen viivästymisestä ja loppumaksupyyntöjen lykkääntymisestä vuodelle 2003 vuoden 2002 sijaan. Valtion vakuusrahasto tulouttaa budjettitalouteen 10 milj. euroa ennakoitua enemmän.

Muut tuloarviot

Korkotuloarviota alennetaan 105 milj. eurolla Valtiokonttorin omassa hallussa olleen valtionvelan poistamisen johdosta. Vuoden 2003 varsinaisen talousarvion korkomenoihin ja korkotuloihin sisältyy korkoja Valtiokonttorin omassa hallussa olevasta valtionvelasta. Nämä Valtiokonttorin sisäiset erät ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta, koska ne eivät kuvasta valtion todellisia tuloja ja menoja.

Määrärahat	Määrärahojen lisäyksiä hallinnonaloille ehdotetaan nettomääräisesti 34 milj. euroa.
Ulkoasiainministeriö	Politiikkaohjelmien hallintomenoihin ehdotetaan 0,6 milj. euroa. Siviilihenkilöstön osallistumiseen kriisinhallintaan ehdotetaan 1,2 milj. euron lisämäärärahaa. Lisämäärärahan tarve aiheutuu kansainvälisen toimintaympäristön muutosten aiheuttamista siviilikriisinhallintatehtävien lisääntymisestä.
Oikeusministeriö	Onnettomuustutkintaan ehdotetaan 0,5 milj. euron lisämäärärahaa ja valtion maksamiin rikosvahinkokorvauksiin sekä vahingonkorvausmenoihin lisämäärärahaa yhteensä 3,3 milj. euroa.
Sisäasiainministeriö	Viranomaisradioverkon kehittämiseen ehdotetaan yhteensä 35 milj. euron kokonaisrahoitus. Tarkoituksena on vuoden 2005 loppuun mennessä toteuttaa useita toimenpiteitä sisältävä viranomaisradioverkon kehittämishanke. Määrärahaa on tarkoitus käyttää muun muassa viranomaisradioverkon investointeihin, avustuksiin viranomaisradioverkon operoinnista vastaavalle yhtiölle syntyvän alijäämän kattamiseen ja valtionavun maksamiseen kunnille päätelaitteiden hankintaan. Vuoden 2006 alusta alkaen viranomaisradioverkon on toimittava käyttäjämaksutulojen varassa. Lisäksi Suomen Erillisverkot Oy on tarkoitus muuttaa valtion täysin omistamaksi osakeyhtiöksi osoittamalla 5 milj. euroa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle osakehankintoihin. Ulkomaalaisvirastolle, rekisterihallinnolle ja poliisihallinnolle ehdotetaan lisämäärärahoja toimintamenoihin. Rajavartiolaitokselle ehdotetaan lisämäärärahaa Ranskan viranomaisten maksamien Biskajanlahden öljyonnettomuuden torjuntalentotehtäviä koskevien korvausten johdosta ja vartioalusten tilaus-sopimuksiin sisältyvien indeksien muutosten johdosta.
Puolustusministeriö	Puolustusvoimille ehdotetaan lisämäärärahaa uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä aiheutuviin menoihin.
Valtiovarainministeriö	Euroopan unionin vuoden 2002 talousarvion ylijäämä on otettu huomioon unionin vuoden 2003 lisätalousarvioissa. Sen perusteella Suomen maksuosuuden arvioidaan supistuvan 45 milj. euroa vuonna 2003.
Opetusministeriö	Opintolainojen valtion takausvastuusuoritusten ennakoitua suuremmasta määrästä johtuen ehdotetaan 7,3 milj. euron lisämäärärahaa. Merimuseon uudelleen sijoittamista ryhdytään valmistelevaan valtioneuvoston periaatepäätöksen 5.3.2003 mukaisesti.
Maa- ja metsätalousministeriö	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ehdotetaan, että ministeriö voi myöntää Karjalan tasavallalle vapautuksen 6,0 milj. US-dollarin määräisen viljakauppaan liittyvän lainan ja koron takaisinmaksusta. Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan pitkän aikavälin uudistamiseen liittyen ehdotetaan hallintomenoihin lisäystä 2,8 milj. euroa muun muassa 42 henkilötyövuoden palkkauskuluihin. Luonnonhaittakorvausten myöntämisvaltuuteen ehdotetaan lisäystä 18,5 milj. euroa.

Perusradanpidon rahoitusta ehdotetaan lisättäväksi 10,6 milj. eurolla, joka käytetään Tampere—Orivesi -rataosan perusparannuksen nopeuttamiseen sekä rataverkon routavaurioiden korjaamiseen. Savonlinnan talvikauden lentoliikennettä ehdotetaan tuettavaksi 0,2 milj. eurolla. Eräiden keskeneräisten liikennehankkeiden viivästyksen johdosta niiden määrärahatarve siirtyy myöhemmille vuosille.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla ehdotetaan luovuttavaksi 15,1 milj. euron valtion avun palautuksesta takaisin valtiolle. Varat ehdotetaan sen sijaan jätettäväksi Finnvera Oy:lle ja käytettäväksi konsernin piirissä harjoitettavaan osakeyhtiömuotoiseen pääomasijoitustoimintaan.

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Haja-asutusalueiden vähittäiskauppojen investointitukeen ehdotetaan 2 milj. euroa ja tuki on tarkoitus suunnata haja-asutusalueiden palveluvarustuksen säilyttämiseen ja kehittämiseen. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukemiseen ehdotetaan myönnettäväksi lisävaltuutta 2 milj. euroa.

Uutta energiateknologiaa edustavan suuren koelaitoksen rakentamiseen ehdotetaan avustusta myönnettäväksi 9,6 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla ehdotetaan 31 milj. euron lisäystä sairausvakuutusmenoihin. Lisämäärärahan tarve aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta ja lisäksi Kansaneläkelaitoksen järjestämään harkinnanvaraiseen kuntoutukseen, erityisesti lasten ja nuorten psykiatriseen kuntoutukseen, ehdotetaan varattavaksi 4 milj. euron lisämääräraha. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistämiseen tietoteknologian avulla ehdotetaan 1 milj. euron lisämäärärahaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta aiheutuviin menoihin ehdotetaan yhteensä 6,3 milj. euron lisäystä turvapaikanhakijoiden määrän lisääntymisen vuoksi.

Työministeriö

Avustuksiin kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen ehdotetaan lisäystä 0,6 milj. euroa Kopparnäsin virkistysaluehankinnan tukemiseksi. Luonnonsuojeluohjelmien toteutuksen edettyä ennakoitua nopeammin ja painotuttua suojelualueiden maanomistajien haluamalla tavalla enemmän korvauksiin kuin ostoihin ehdotetaan luonnonsuojelualuekorvauksiin lisäystä 2,5 milj. euroa, mistä 1 milj. euroa siirtona momentilta 35.20.87. Keretin eräiden kaivosrakenteiden suojelusta valtiolle koituneen korvausvelvollisuuden vuoksi ehdotetaan rakennussuojelukorvauksiin lisäystä 1,4 milj. euroa.

Ympäristöministeriö

Euromääräisen velan korkomenot ovat nettomääräisesti 111 milj. euroa arvioitua pienemmät johtuen muun muassa korkotason alenemisesta ja Valtiokonttorin omassa hallussa olleen valtionvelan poistamisesta. Valuuttamääräisen velan korkomenot ovat nettomääräisesti 220 milj. euroa arvioitua pienemmät kevään aikana tehtyjen valuutanvaihtosopimusten sekä euron vahvistumisen johdosta.

Valtionvelan korot

Korkomenojen budjetointitavan muutos	Korkomenojen budjetoinnissa ehdotetaan siirtymistä käytäntöön, jossa korkomenot kohdennettaisiin siihen ajanjaksoon, jolta korko on kertynyt. Tämä budjetointitapa on jo käytössä vuoden 2004 talousarvioesityksessä. Budjetointitavan muutoksesta aiheutuu korkokulujen kertaluonteinen rahoitustarve talousarviossa. Vuoden 2003 kirjanpitoon tullaan kirjaamaan kuluiksi ne korot, jotka ovat kertyneet vuodelta 2003, kun aiemmin korot on kirjattu kirjanpitoon vasta maksuajankohtana. Korkokuluja tulee näin kirjattavaksi vuodelle 2003 alkuperäiseen maksuperusteiseen budjettiin verrattuna 1 564 milj. euroa enemmän euromääräisen velan osalta ja 27 milj. euroa enemmän valuuttamääräisen velan osalta. Kirjausperusteen muutos ei aiheuta lisäystä valtion kassasta todellisesti maksettavien korkomenojen määrään.
Tasapaino	Toisen lisätalousarvioesityksen tuloiksi arvioidaan 1 342 milj. euroa ja määrärahoiksi ehdotetaan 1 299 milj. euroa. Syntyvää 44 milj. euron ylijäämää ehdotetaan käytettävän nettolainanoton vähentämiseen. Vuoden 2003 budjetoitu varsinainen alijäämä laskisi 952 miljoonasta eurosta 908 miljoonaan euroon. Lisäksi velanotolla joudutaan kattamaan valtionvelan hallinnasta johtuvia menoja, jolloin budjettitalouden koko nettolainanotto olisi vuonna 2003 1 142 milj. euroa.
Valtionvelka	Valtionvelan arvioidaan olevan vuoden 2003 lopussa 63,2 mrd. euroa, mikä on 44,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2002	2003	2003	2003
	Tilinpäätös	Hyväksytty talousarvio (TA+ ILTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
Määrärahat yhteensä (ilman valtionvelan vähentämistä)	34 501	36 120	1 299	37 419
— Hallinnonalojen määrärahat	30 877	32 693	34	32 727
— Valtionvelan korot	3 624	3 427	1 265	4 692
— Varsinaiset korkomenot	3 624	3 427	-326	3 101
— Kirjausperusteen muutos	-	-	1 591	1 591
Valtionvelan vähentäminen (pääluokka 37)	1 010	-	-	-
— Nettokuoletukset	660	-	-	-
Tuloarviot yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	36 353	35 169	1 342	36 511
— Verotulot	30 158	29 728	372	30 100
— Muut tulot	6 195	5 441	-28	5 413
— Kumulatiivisen ylijäämän käyttö	-	-	998	998
Nettolainanotto ja velanhallinta ¹⁾	-	952 ¹⁾	-44	908
— Nettolainanotto	-	1 186	-44	1 142

¹⁾ Sisältää nettoutettuna 234 milj. euroa velanhallintamenoja.

Eduskunnan vuodelle 2003 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettujen määrärahamuutosten jakaantuminen eri pääluokkiin

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio (TA+ ILTA) €	Hallituksen esitys €	Yhteensä €
21. Tasavallan Presidentti	7 502 000	430 000	7 932 000
22. Eduskunta	117 527 000	-	117 527 000
23. Valtioneuvosto	44 771 000	300 000	45 071 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	727 984 000	-3 444 000	724 540 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	647 652 000	2 050 000	649 702 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	1 416 213 000	43 479 000	1 459 692 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	1 987 299 000	1 600 000	1 988 899 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	5 071 998 000	-31 840 000	5 040 158 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	5 896 100 000	9 059 000	5 905 159 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 606 898 000	-1 003 000	2 605 895 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	1 713 081 000	-18 724 000	1 694 357 000
32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala	996 331 000	8 900 000	1 005 231 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	8 612 588 000	5 896 000	8 618 484 000
34. Työministeriön hallinnonala	2 189 342 000	13 715 000	2 203 057 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	658 101 000	3 555 000	661 656 000
36. Valtionvelan korot	3 427 000 000	1 264 600 000	4 691 600 000
(37.) Valtionvelan vähentäminen	-	-	-
Yhteensä	36 120 387 000	1 298 573 000	37 418 960 000

Eduskunnan vuodelle 2003 hyväksymät tuloarviot ja nyt arvioitujen tuloarvionmuutosten jakaantuminen eri osastoihin

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+ ILTA) €	Hallituksen esitys €	Yhteensä €
11. Verot ja veronluonteiset tulot	29 728 464 000	372 000 000	30 100 464 000
12. Sekalaiset tulot	4 204 836 000	76 998 000	4 281 834 000
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	1 089 744 000	-105 000 000	984 744 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	146 000 000	998 000 000	1 144 000 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	35 169 044 000	1 341 998 000	36 511 042 000
Nettolainanotto ja velanhallinta (mom.15.03.01)	952 000 000	-44 082 000	907 918 000
Yhteensä	36 121 044 000	1 297 916 000	37 418 960 000

Valtion tuloarvioiden ja määrärahojen budjetoidut määrät sekä lisätalousarvioesitys

	Tuloarviot (ilman nettolainanottoa ja velanhallintaa) €	Määrärahat €	Nettolainanotto ja velanhallinta €
Varsinainen talousarvio	35 319 649 000	35 755 254 000	436 000 000
I lisätalousarvio	-150 605 000	365 133 000	516 000 000
II lisätalousarvioesitys	1 341 998 000	1 298 573 000	-44 082 000
Yhteensä	36 511 042 000	37 418 960 000	907 918 000

Vuoden 2003 II lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	372 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	-80 000 000
02. Korkotulojen lähdevero, vähennystä	-40 000 000
03. Perintö- ja lahjaverot, vähennystä	-40 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	189 000 000
01. Arvonlisävero, lisäystä	160 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero, lisäystä	29 000 000
08. Valmisteverot	28 000 000
04. Alkoholijuomaverot, lisäystä	23 000 000
05. Virvoitusjuomaverot, lisäystä	5 000 000
10. Muut verot	235 000 000
03. Autovero, lisäystä	250 000 000
04. Moottoriajoneuvoverot, lisäystä	10 000 000
05. Varainsiirtoverot, vähennystä	-25 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	76 998 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	4 500 000
01. Tuomioistuintulot, lisäystä	1 500 000
47. Ulosottomaksut, lisäystä	3 000 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	1 700 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	1 700 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	12 000 000
51. Metallirahatulot, lisäystä	2 000 000
87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta, lisäystä	10 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	8 381 000
01. EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta saatavat tulot, lisäystä	381 000
02. EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta saatavat tulot, lisäystä	8 000 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	-915 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot, vähennystä	-915 000
34. Työministeriön hallinnonala	51 332 000
40. Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot, lisäystä	49 093 000
70. Palkkaturvamaksujen palautukset, lisäystä	2 136 000
99. Työministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä	103 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET	-105 000 000
01. Korkotulot	-105 000 000
07. Korot talletuksista, vähennystä	-105 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	953 918 000
02. Ylijäämän käyttö	998 000 000
01. Ylijäämän käyttö	998 000 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	-44 082 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, vähennystä	-44 082 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**1 297 916 000**

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21		€
21. TASAVALLAN PRESIDENTTI		430 000
02. Tasavallan Presidentin kanslia		430 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		430 000
Pääluokka 23		
23. VALTIONEUVOSTO		300 000
02. Valtioneuvoston kanslia		300 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		300 000
Pääluokka 24		
24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA		-3 444 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot		-3 444 000
23. Erityisasiantuntijoista aiheutuvat menot (arviomääräraha), lisäystä		356 000
25. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha), lisäystä		1 200 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha), vähennys -tä		-5 000 000
Pääluokka 25		
25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		2 050 000
01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset		2 550 000
21. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ..		250 000
29. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä		500 000
51. Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset (arviomääräraha), lisäystä		1 800 000

Pääluokka 26

15

10. Tuomioistuinlaitos	1 500 000
29. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä	1 500 000
30. Oikeusapu	-2 000 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha), vähennystä	-2 000 000

Pääluokka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	43 479 000
01. Sisäasiainministeriö	35 000 000
23. Viranomaisradioverkon kehittämishankkeen kokonaisrahoitus (siirtomääräraha 3 v)	35 000 000
02. Ulkomaalaisvirasto	3 500 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 500 000
06. Rekisterihallinto	3 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 000 000
75. Poliisitoimi	1 000 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 000 000
90. Rajavartiolaitos	460 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	260 000
70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	200 000
97. Avustukset kunnille	519 000
32. Kuntien yhdistymisavustukset ja kuntajako (arviomääräraha)	—
35. Valtion korvaus edunvalvontapalvelujen tuottamisesta (arviomääräraha), lisäystä	519 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 600 000
10. Puolustusvoimat	1 580 000
21. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ..	1 580 000

Pääluokka 28

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot	20 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha), lisäystä	20 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	-31 840 000
18. Verohallinto	1 059 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 059 000
39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	2 170 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), lisäystä	2 170 000
40. Tullilaitos	2 131 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 131 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 000 000
80. Hallinnon uudistaminen ja eräät henkilöstöhallinnon tukitoimenpiteet	500 000
20. Kehittämis- ja koulutustoiminta (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	500 000
90. Suomen maksusuudet Euroopan unionille	-45 000 000
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha), vähennystä	-45 000 000
99. Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot	7 300 000
63. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha), lisäystä	7 300 000

Pääluokka 29

29. OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	9 059 000
10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus	1 000 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	1 000 000
70. Opintotuki	7 254 000
52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki (arviomääräraha), lisäystä	7 254 000

Pääluokka 30		17
88. Tiede		—
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)		—
90. Taide ja kulttuuri		805 000
22. Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	333 000	
24. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	150 000	
26. Suomen elokuva-arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	60 000	
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha), lisäystä	262 000	

Pääluokka 30		
30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		-1 003 000
01. Maa- ja metsätalousministeriö		2 897 000
21. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 001 000	
22. Tietojärjestelmien kehittäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 796 000	
50. Avustus Suomen maatalousmuseosäätiölle (kiinteä määräraha)	100 000	
04. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot		-400 000
27. Yhteistutkimukset (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-400 000	
12. Maa- ja puutarhatalouden tulotuki		—
46. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)	—	
13. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen		-900 000
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha), vähennystä	-900 000	
14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen		-3 000 000
49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha), vähennystä	-3 000 000	
31. Metsätalouden edistäminen ja valvonta		—
42. Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille (kiinteä määräraha)	—	
50. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	—	
32. Metsäntutkimuslaitos		400 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	400 000	

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	-18 724 000
20. Ajoneuvohallintokeskus	52 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	52 000
24. Tiehallinto	-29 076 000
77. Tieverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-5 000 000
78. Eräät tiehankkeet (arviomääräraha), vähennystä	-20 400 000
87. Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha), vähennystä	-3 676 000
40. Ratahallintokeskus	6 700 000
21. Perusradanpito (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	10 600 000
78. Eräät ratakankkeet (arviomääräraha), vähennystä	-3 900 000
60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet	100 000
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	100 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot	3 500 000
78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha), vähennystä	-1 500 000
89. Suomen Erillisverkot Oy:n omistusjärjestelyt (arviomääräraha) ...	5 000 000

Pääluokka 32

32. KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 900 000
10. Hallinto	200 000
21. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	200 000
20. Teknologia politiikka	—
28. Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot (siirtomääräraha 2 v)	—
30. Yrityspolitiikka	2 000 000
40. Haja-asutusalueiden vähittäiskauppojen investointituki (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000

Pääluokka 33

19

45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	—
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta (arviomääräraha)	—
40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka	100 000
21. Kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ...	100 000
50. Kansainvälistymispolitiikka	-3 000 000
40. Toimialakohtainen yritysten kansainvälistyminen (arviomääräraha), vähennystä	-3 000 000
60. Energiapolitiikka	9 600 000
41. Avustus koelaitoksen rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)	9 600 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	5 896 000
01. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö	1 100 000
21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	100 000
64. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistäminen tietoteknologian avulla sekä siihen tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 000 000
15. Perhekustannusten tase	600 000
51. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen (arviomääräraha), lisäystä	600 000
53. Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arviomääräraha)	—
17. Työttömyysturva	-7 900 000
50. Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha), vähennystä ..	-12 000 000
53. Valtionosuus työttömän omaehtoisen koulutuksen toimeentuloturvasta (arviomääräraha), lisäystä	1 800 000
54. Valtionosuus aikuiskoulutustuesta (arviomääräraha), lisäystä	2 300 000
18. Sairausvakuutus	31 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	31 000 000

Pääluokka 34

19. Eläkevakuutus	-18 904 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha), lisäystä	96 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-3 000 000
52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-8 000 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-8 000 000

Pääluokka 34**34. TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA** **13 715 000**

05. Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus	-8 000
61. Euroopan sosiaalirahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin (arviomääräraha), lisäystä	2 492 000
62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta (arviomääräraha), vähennystä	-2 500 000
06. Työvoimapolitiikan toimeenpano	—
02. Palkkaperusteinen työllistämistuki valtionhallinnolle (arviomääräraha), lisäystä	6 300 000
27. Valmentavan työvoimakoulutuksen ja työvoimapalvelujen hankinta (arviomääräraha), lisäystä	170 000
29. Ammatillisen työvoimakoulutuksen hankinta (arviomääräraha), lisäystä	670 000
30. Palkkaperusteinen työllistämistuki kunnille ja kuntayhtymille (arviomääräraha), vähennystä	-1 823 000
63. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (arviomääräraha), vähennystä	-5 317 000
07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat	11 333 000
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta valtion osalta (arviomääräraha), lisäystä	1 603 000
63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha), lisäystä	4 730 000
74. Kiinteistön muutostyöt säilöönottoyksikön erityistarpeisiin (siirtomääräraha 2 v)	5 000 000
99. Työministeriön hallinnonalan muut menot	2 390 000
50. Palkkaturva (arviomääräraha), lisäystä	2 136 000
51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha), lisäystä	254 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	3 555 000
20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu	3 555 000
37. Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	625 000
63. Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 500 000
64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	1 430 000
87. Luonnonsuojelualueiden hankkiminen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-1 000 000

Pääluokka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	1 264 600 000
01. Euromääräisen velan korko	1 453 000 000
90. Euromääräisen velan korko (arviomääräraha), lisäystä	1 453 000 000
03. Valuuttamääräisen velan korko	-193 000 000
90. Valuuttamääräisen velan korko (arviomääräraha), vähennystä	-193 000 000
09. Muut menot valtionvelasta	4 600 000
21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha), lisäystä ..	4 600 000

Määrärahojen kokonaismäärä:

1 298 573 000

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

02. Korkotulojen lähdevero

Momentilta vähennetään 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Korkotason alentumisen johdosta ja toteutuneiden kertymistietojen perusteella arvioidaan korkotulojen lähdeveron kokonaiskertymän jäävän 230 000 000 euroon.

03. Perintö- ja lahjaverot

Momentilta vähennetään 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Toteutuneiden kertymistietojen perusteella arvioidaan perintö- ja lahjaveron kokonaiskertymän jäävän 410 000 000 euroon.

2003 II lisätalousarvio	-40 000 000	2003 II lisätalousarvio	-40 000 000
2003 talousarvio	270 000 000	2003 talousarvio	450 000 000
2002 tilinpäätös	267 974 880	2002 tilinpäätös	451 590 983
2001 tilinpäätös	217 776 793	2001 tilinpäätös	384 808 985

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 160 000 000 euroa.

Selvitysosa: Toteutuneiden kertymistietojen perusteella arvioidaan arvonlisäveron kokonaiskertymän nousevan 9 975 000 000 euroon.

2003 II lisätalousarvio	160 000 000	<i>Selvitysosa:</i> Toteutuneitten kertymä- tietojen perusteella arvioidaan vakuutusmak- suveron kokonaiskertymän nousevan 392 000 000 euroon.	
2003 talousarvio	9 815 000 000		
2002 tilinpäätös	9 755 537 356		
2001 tilinpäätös	9 776 641 796		
 <i>02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero</i>			
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä		2003 II lisätalousarvio	29 000 000
29 000 000 euroa.		2003 talousarvio	363 000 000
		2002 tilinpäätös	373 742 565
		2001 tilinpäätös	355 337 971

08. Valmisteverot

<i>04. Alkoholijuomaverot</i>		<i>05. Virvoitusjuomaverot</i>	
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä		Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä	
23 000 000 euroa.		5 000 000 euroa.	
<i>Selvitysosa:</i> Toteutuneiden kertymä-		<i>Selvitysosa:</i> Toteutuneiden kertymä-	
tietojen perusteella arvioidaan alkoholijuomi-		tietojen perusteella arvioidaan virvoitusjuoma-	
en valmisteveron kokonaiskertymän nousevan		veron kokonaiskertymän nousevan 38 000 000	
1 378 000 000 euroon.		euroon.	
2003 II lisätalousarvio	23 000 000	2003 II lisätalousarvio	5 000 000
2003 talousarvio	1 355 000 000	2003 talousarvio	33 000 000
2002 tilinpäätös	1 338 238 878	2002 tilinpäätös	34 800 435
2001 tilinpäätös	1 289 940 638	2001 tilinpäätös	33 050 611

10. Muut verot

<i>03. Autovero</i>		<i>04. Moottoriajoneuvoverot</i>	
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä		Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä	
250 000 000 euroa.		10 000 000 euroa.	
<i>Selvitysosa:</i> Toteutuneiden kertymä-		<i>Selvitysosa:</i> Toteutuneiden kertymä-	
tietojen sekä uusien henkilöautojen vuodelle		tietojen perusteella arvioidaan moottoriajoneu-	
2003 ennustettujen myyntilukujen perusteella		voveron kokonaiskertymän nousevan	
arvioidaan autoveron kokonaiskertymän nou-		228 000 000 euroon.	
sevan 1 100 000 000 euroon.			
2003 II lisätalousarvio	250 000 000	2003 II lisätalousarvio	10 000 000
2003 talousarvio	850 000 000	2003 talousarvio	218 000 000
2002 tilinpäätös	1 022 855 614	2002 tilinpäätös	218 145 703
2001 tilinpäätös	922 211 549	2001 tilinpäätös	208 470 079

<i>05. Varainsiirtovero</i>	2003 II lisätalousarvio	-25 000 000
Momentilta vähennetään 25 000 000 euroa.	2003 talousarvio	360 000 000
<i>Selvitysosa:</i> Toteutuneiden kertymä-	2002 tilinpäätös	338 472 151
tietojen perusteella arvioidaan varainsiirtove-	2001 tilinpäätös	340 478 042
ron kokonaiskertymän jäävän 335 000 000 eu-		
roon.		

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

25. Oikeusministeriön hallinnonala

<i>01. Tuomioistuintulot</i>		<i>47. Ulosottomaksut</i>	
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 500 000 euroa.		Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 3 000 000 euroa.	
<i>Selvitysosa:</i> Lisäys aiheutuu kiinteistöasioista perittävien maksujen ennakoitua suuremmasta määrästä.		<i>Selvitysosa:</i> Lisäys aiheutuu ulosotossa perittävän rahamäärän kasvusta.	
2003 II lisätalousarvio	1 500 000	2003 II lisätalousarvio	3 000 000
2003 talousarvio	27 800 000	2003 talousarvio	44 000 000
2002 tilinpäätös	27 186 775	2002 tilinpäätös	45 539 959
2001 tilinpäätös	27 058 511	2001 tilinpäätös	42 277 499

27. Puolustusministeriön hallinnonala

<i>99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot</i>			
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 700 000 euroa.			
<i>Selvitysosa:</i> Tuloarvion lisäys aiheutuu Hornet-torjuntahävittäjähankinnan maksujärjestelyihin liittyvistä satunnaisista korkotuotoista.			
2003 II lisätalousarvio		2003 II lisätalousarvio	1 700 000
2003 I lisätalousarvio		2003 I lisätalousarvio	18 540 000
2003 talousarvio		2003 talousarvio	1 225 000
2002 tilinpäätös		2002 tilinpäätös	3 575 062
2001 tilinpäätös		2001 tilinpäätös	10 823 981

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

<i>51. Metallirahatulot</i>		<i>Selvitysosa:</i> Lisäys aiheutuu muutoksesta käyttörahatarpeeseen.	
Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 2 000 000 euroa.			

2003 II lisätalousarvio	2 000 000
2003 talousarvio	2 530 000
2001 tilinpäätös	62 726 285

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Valtion vakuusrahaston ennakoitua suuremmasta tuloutuksesta budjettitalouteen.

87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 10 000 000 euroa.

2003 II lisätalousarvio	10 000 000
2003 talousarvio	96 730 000
2002 tilinpäätös	77 549 174
2001 tilinpäätös	62 653 470

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

01. EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosastosta saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 381 000 euroa.

Selvitysosa: EU:n komissio on tammi-kuussa 2003 hyväksynyt Suomen esittämän maatalouden tukivalvonnan tehostamisohjelman vuoden 2003 kustannuksista 706 200 euroa rahoitettavaksi EMOTR-T:n varoin. EU:n osuus kattaa puolet ohjelman kustannuksista. Talousarvion laadinnan yhteydessä EU:n osuudeksi arvioitiin 325 700 euroa, joten momentille kertyy 380 500 euroa enemmän. Lisäkertymää vastaavat menot on otettu huomioon lisäyksenä momentilla 30.01.21.

2003 II lisätalousarvio	381 000
2003 talousarvio	807 234 000
2002 tilinpäätös	737 351 649
2001 tilinpäätös	1 085 070 060

02. EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosastosta saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 8 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tulokertymää lisää 11 700 000 euroa ohjelmakauden 1995—1999 ohjelmien sulkemisen pitkittymisestä johtuva loppuerien maksamisen siirtyminen vuodelta 2002 vuodelle 2003. Ahvenanmaan tavoite 5b-ohjelmassa ja kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnoimassa komission asetuksen (EY) N:o 951/97 mukaisessa tavoite 5a-ohjelmassa menot jäivät ohjelmia suljettaessa ennakoitua pienemmäksi, minkä johdosta tulot jäävät 300 000 euroa pienemmiksi. Ohjelmakauden 2000—2006 ohjelmissä menot eivät ole toteutuneet vuosina 2002—2003 arvioiden mukaisesti, mikä vähentää tulokertymää 3 400 000 eurolla.

Arvio maatalouden ohjaus- ja tukirahaston ohjausosaston osuuden jakautumisesta (milj. euroa)

Ohjelma	Talousarvio; tuloutuu			Toinen lisätalousarvio- esitys; tuloutuu			Yhteensä tuloutuu		
	talous- arvioon	MAKE- RAan	Yhteensä	talous- arvioon	MAKE- RAan	Yhteensä	talous- arvioon	MAKE- RAan	Kaikki yhteensä
Tavoite 1, Itä-Suomi	11,1	7,5	18,6	-0,7	-1,4	-2,1	10,4	6,1	16,5
Tavoite 1, Pohjois-Suomi	7,8	4,0	11,8	-0,5	-0,8	-1,3	7,3	3,2	10,5
Yhteisöaloite Leader+	8,6	-	8,6	-2,2	-	-2,2	6,4	-	6,4
Ohjelmakausi									
2000—2006 yhteensä	27,5	11,5	39,0	-3,4	-2,2	-5,6	24,1	9,3	33,4

Tavoite 6	9,3	4,6	13,9	9,3	4,6	13,9
Tavoite 5b						
(Manner-Suomi)	0,1	-	0,1	0,1	-	0,1
Tavoite 5a						
(asetus 950/97)	0,8	4,9	5,7	0,8	4,9	5,7
Yhteisöaloitteet	1,5	-	1,5	1,5	-	1,5
Ohjelmakausi						
1995—1999 yhteensä	11,7	9,5	21,2	11,7	9,5	21,2
Tavoite 5b						
(Ahvenanmaa)	-0,2	-	-0,2	-0,2	-	-0,2
Tavoite 5a						
(asetus 951/97)	-0,1	-	-0,1	-0,1	-	-0,1
Ohjelmakausi						
1995—1999 yhteensä	-0,3	-	-0,3	-0,3	-	-0,3
YHTEENSÄ	27,5	11,5	39,0	8,0	7,3	15,3
				35,5	18,8	54,3

2003 II lisätalousarvio	8 000 000
2003 talousarvio	27 500 000
2002 tilinpäätös	10 053 180
2001 tilinpäätös	12 240 770

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	2003 II lisätalousarvio	-915 000
Momentilta vähennetään 915 000 euroa.	2003 I lisätalousarvio	336 000
<i>Selvitysosa:</i> Momentin 31.99.78 selvitysosien perusteluihin viitaten tulojen vähennys aiheutuu Vuosaaren liikenneväylien rakentamisen viivästymisestä sataman ruoppausten takia.	2003 talousarvio	5 550 000
	2002 tilinpäätös	1 598 822
	2001 tilinpäätös	307 783

34. Työministeriön hallinnonala

40. Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 49 093 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloja kertyy arvioitua enemmän ohjelmakauden 2000—2006 ohjel-

mien 1, 2, 3 ja yhteisöaloite Equalin toteutukseen myönnettävän EU-tuen maksatuksista vuoden 2003 rahoitusosuutena.

Sosiaalirahasto-ohjelmien menot EU:n osalta on budjetoitu momentille 34.05.61.

Lisätulojen arvioitu kertymä €**Ohjelmakausi 2000—2006**

Tavoite 1	19 000 000
Tavoite 2	1 900 000
Tavoite 3	7 400 000
Yhteisöaloitteet	-5 000 000
Yhteensä	23 300 000

Ohjelmakausi 1995—1999 vuodelle 2003**ajoittuvat loppumaksut komissiosta**

Tavoite 3	4 312 500
Tavoite 4	4 446 200
Tavoite 2	1 852 400
Tavoite 5b	2 033 700
Tavoite 6	4 856 900
Yhteisöaloitteet	8 291 300
Yhteensä	25 793 000

Ohjelmakaudet yhteensä 49 093 000

2003 II lisätalousarvio	49 093 000
2003 talousarvio	126 700 000
2002 tilinpäätös	77 187 250
2001 tilinpäätös	29 834 507

70. Palkkaturvamaksujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 2 136 000 euroa.

Selvitysosa: Tulojen lisäys aiheutuu palkkaturvamäärärahan ennakoitua suuremmasta käytöstä. Tulojen lisäystä vastaavat menot on merkitty momentille 34.99.50.

2003 II lisätalousarvio	2 136 000
2003 talousarvio	21 192 000
2002 tilinpäätös	44 991 567
2001 tilinpäätös	4 183 618

99. Työministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 103 000 euroa.

Selvitysosa: Tulojen lisäys aiheutuu EU:n syrjinnän ja rasismiin vastaisiin hankkeisiin myöntämien tukien ja muiden ministeriöiden maksuosuuksien tulouttamisesta. Tulojen lisäystä vastaavat menot on merkitty momentille 34.07.21.

2003 II lisätalousarvio	103 000
2003 talousarvio	2 018 000
2002 tilinpäätös	2 314 892
2001 tilinpäätös	5 755 841

Osasto 13

KORKOTULOT JA VOITON TULOUTUKSET

01. Korkotulot

<i>07. Korot talletuksista</i>		sisäisiä korkomenoja vähennetään pääluokassa
Momentilta vähennetään 105 000 000 euroa.		36.
<i>Selvitysosa:</i> Valtiokonttorin omassa		
hallussa ollut valtionvelka ns. Repo-salkku on poistettu Valtiokonttorin taseesta. Tästä syystä sisäisiä korkotuloja jää kertymättä. Vastaavasti	2003 II lisätalousarvio	-105 000 000
	2003 talousarvio	210 000 000
	2002 tilinpäätös	154 878 779
	2001 tilinpäätös	281 727 959

Osasto 15

LAINAT

02. Ylijäämän käyttö

<i>01. Ylijäämän käyttö</i>	mulatiivinen ylijäämä ylittää 500 milj. euroa.
Momentille merkitään 998 000 000 euroa.	Varainhoitovuoden 2002 tilinpäätöksen osoit-
<i>Selvitysosa:</i> Valtion talousarviosta an-	tama kumulatiivinen ylijäämä oli
netun lain 3 b §:n (898/2000) mukaan talousar-	1 498 023 914 euroa.
vion katteeksi voidaan valtion tilinpäätöksen	
valmistuttua ottaa määrä, jolla valtion tilinpää-	2003 II lisätalousarvio 998 000 000
töksen osoittama varainhoitovuoden lopun ku-	2001 tilinpäätös 790 483 254

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

<i>01. Nettolainanotto ja velanhallinta</i>	Vähennys tulojen ja menojen	
Momentilta vähennetään 44 082 000 euroa.	erittelyyn	€
<i>Selvitysosa:</i> Lisätalousarvio on esityk-		
sen mukaan ylijäämäinen. Nimellisarvoisesta	Tulot	
nettolainanotosta vähennetään 44 082 000 eu-	Nimellisarvoinen nettolainanotto	
roa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton	(netto)	-44 082 000
määrä vuonna 2003 on 1 141 918 000 euroa.	Menot	
Velanhallinnan erät mukaanlukien nettotulo-	Pääomatappiot (netto)	-
jen määrä vuonna 2003 on 907 918 000 euroa.	Emissiotappiot (netto)	-
	Nettotulot	-44 082 000
	2003 II lisätalousarvio	-44 082 000
	2003 I lisätalousarvio	516 000 000
	2003 talousarvio	436 000 000

M Ä Ä R Ä R A H A T

Pääluokka 21 TASAVALLAN PRESIDENTTI

02. Tasavallan Presidentin kanslia

<i>21. Toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	430 000
Momentille myönnetään lisäystä 430 000 euroa.	2003 I lisätalousarvio	79 000
Momentin määräraha muutetaan kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.	2003 talousarvio	5 478 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu auton hankinnasta sekä eräistä turvallisuuteen liittyvistä hankinnoista.	2002 tilinpäätös	5 004 577
	2001 tilinpäätös	4 636 449

Pääluokka 23 VALTIONEUVOSTO

02. Valtioneuvoston kanslia

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Valtioneuvoston kansliaan voidaan perustaa talousneuvoston sihteeristön päällikön virka (A31) ja samalla lakkautetaan talousneuvoston pääsihteerin virka (A29).

Selvitysosa: Lisämäärärahasta 100 000 euroa aiheutuu Euroopan unionin hallitusten välisen konferenssin (HVK) kanslialle aiheutuvista lisäkustannuksista sekä 200 000 euroa tietoyhteiskuntaohjelman koordinointi-, selvitys- yms. tarpeista.

Talousneuvosto, jonka puheenjohtajana toimii pääministeri, on 18.9.2003 annettuun hallituksen esitykseen sisältyvällä lain muutoksella tarkoitus siirtää valtiovarainministeriön alaisuudesta valtioneuvoston kanslian alaisuuteen. Talousneuvoston sihteeristö siirrettiin jo vuon-

na 1997 kansliaan valtion taloudellisesta tutkimuskeskuksesta (VATT), jolloin kansliaan perustettiin talousneuvoston pääsihteerin virka. Talousneuvosto on kehittynyt viime vuosina merkittäväksi talouspolitiikan keskustelufoorumiksi. Talousneuvostolle kuuluvien tehtävien valmistelun johtamiseen liittyen talousneuvoston sihteeristön päällikkö avustaisi pääministeriä neuvoston tehtäviin liittyvissä kysymyksissä, jolloin pääsihteerin tehtävien vaativuus kasvaa nykyiseen verrattuna.

2003 II lisätalousarvio	300 000
2003 I lisätalousarvio	1 982 000
2003 talousarvio	19 148 000
2002 tilinpäätös	17 484 000
2001 tilinpäätös	19 124 313

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

23. Erityisasiantuntijoista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 356 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu arvioitua suuremmasta erityisasiantuntijoiden toiminnan määrästä.

2003 II lisätalousarvio	356 000
2003 I lisätalousarvio	134 000
2003 talousarvio	6 411 000
2002 tilinpäätös	6 470 757
2001 tilinpäätös	5 961 147

25. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Suomelle osoitettujen siviilikriisinhallintatehtävien ennakoitua suuremmasta lisääntymisestä.

Lisämäärärahasta on tarkoitus käyttää 400 000 euroa mahdollisten uusien siviilikrii-

sinhallintaoperaatioiden rahoittamiseen Länsi-Balkanilla, Keski-Aasiassa ja Afganistanissa.

2003 II lisätalousarvio	1 200 000
2003 I lisätalousarvio	83 000
2003 talousarvio	10 205 000
2002 tilinpäätös	7 925 688
2001 tilinpäätös	5 719 825

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahatarpeen vähentyminen johtuu talousarvion laadintahetken ja valuuttamääräisten jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksuhetken välisistä valuuttakursien muutoksista.

2003 II lisätalousarvio	-5 000 000
2003 talousarvio	72 514 000
2002 tilinpäätös	57 219 482
2001 tilinpäätös	60 779 561

Pääluokka 25 OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja sen yhteydessä toimivat viranomaiset

21. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		2003 II lisätalousarvio	500 000
Momentille myönnetään lisäystä 250 000 euroa.		2003 talousarvio	1 460 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahasta 200 000 euroa aiheutuu kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman koordinointi-, selvitysym. tarpeista ja 50 000 euroa valtioneuvoston lainvalmistelun kehittämisestä.		2002 tilinpäätös	2 827 339
		2001 tilinpäätös	2 627 875
2003 II lisätalousarvio	250 000	51. Eräät valtion maksamat korvaukset ja avustukset (arviomääräraha)	
2003 I lisätalousarvio	470 000	Momentille myönnetään lisäystä 1 800 000 euroa.	
2003 talousarvio	24 099 000	<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu kertaluonteisesta menosta rikosvahinkokorvausten ruuhkien purkamiseen ja käsittelyn jouduttamiseen Valtiokonttorissa.	
2002 tilinpäätös	23 896 000	2003 II lisätalousarvio	1 800 000
2001 tilinpäätös	24 761 804	2003 I lisätalousarvio	200 000
29. Erityismenot (arviomääräraha)		2003 talousarvio	8 600 000
Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.		2002 tilinpäätös	8 728 408
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu onnettomuustutkinnan menojen arvioitua suuremmasta kasvusta.		2001 tilinpäätös	8 035 314

10. Tuomioistuineläiset

29. Erityismenot (arviomääräraha)		2003 II lisätalousarvio	1 500 000
Momentille myönnetään lisäystä 1 500 000 euroa.		2003 talousarvio	5 500 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu vahingonkorvausmenojen kasvusta.		2002 tilinpäätös	6 481 289
		2001 tilinpäätös	5 463 517

30. Oikeusapu

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha) vioitua pienemmästä määrästä ja keskimääräisten kustannusten alenemisesta.

Momentilta vähennetään 2 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu oikeusapulain (257/2002) mukaan oikeusavusta ja puolustuksesta maksettavien korvausten ar-

2003 II lisätalousarvio	-2 000 000
2003 talousarvio	35 800 000
2002 tilinpäätös	30 505 905
2001 tilinpäätös	31 864 711

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sisäasiainministeriö

23. *Viranomaisradioverkon kehittämishankkeen kokonaisrahoitus* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 35 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaisradioverkon investointien menojen maksamiseen, avustusten maksamiseen viranomaisradioverkon operoinnista vastaavalle yhtiölle investointeihin ja syntyvän alijäämän kattamiseen, valtionavun maksamiseen kunnille päätelaitteiden hankintaan sekä henkilöstön palkkaamiseen ministeriöihin ja lääninhallituksiin viranomaisradioverkkoon liittyviin tehtäviin.

Valtion omistama viranomaisradioverkko, mukaan lukien siihen sisältyvä kiinteistövarallisuus, saadaan luovuttaa Suomen Erillisverkot Oy:lle apporttina noin 21 000 000 euron määrästä sen jälkeen kun yhtiön koko osakekanta on valtion omistuksessa.

Selvitysosa: Tarkoituksena on vuoden 2005 loppuun mennessä toteuttaa useita toimenpiteitä sisältävä viranomaisradioverkon kehittämishanke, johon myönnetään kokonaisrahoitus kerralla. Tämän jälkeen valtio ei enää osallistuisi verkon rahoitukseen muutoin kuin käyttäjien suorittamin maksuin.

Valtion nyt omistama viranomaisradioverkko luovutetaan apporttina Suomen Erillisverkot Oy:lle 21 000 000 euron arvolla. Viranomaisradioverkon kirjanpitoarvo on noin 105 000 000 euroa, minkä arvioidaan vastaavan käypää arvoa. Verkkoinvestointi on rahoitettu valtion talousarviossa myönnettyillä määrärahoilla tarkoituksena, että viranomaiskäyttäjät eivät maksa perusinvestointeja. Verkon luovutusarvon lähtökohtana on ollut arvio muiden kuin viranomaiskäyttäjien osuudesta ja se, että se on tarkoitus kattaa ulkopuolisilta perittävillä maksuilla. Näistä syistä valtion täysin omistamaan osakeyhtiöön siirtyvän omaisuuden arvosta on vähennetty se suhteellinen osuus, jonka arvioidaan palvelevan jatkossa viranomaiskäyttäjiä.

Viranomaisradioverkon hallinnointitehtävät siirretään sisäasiainministeriöltä liikenne- ja viestintäministeriölle vuoden 2004 alusta.

Suomen Erillisverkot Oy:n omistusjärjestelyjä varten on esitetty arviomäärärahaa momentille 31.99.89.

2003 II lisätalousarvio

35 000 000

02. Ulkomaalaisvirasto

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	3 500 000
Momentille myönnetään lisäystä 3 500 000 euroa.	2003 I lisätalousarvio	261 000
	2003 talousarvio	8 775 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu välttämättömistä henkilöstö-, tietojärjestelmä- ja muista menoista.	2002 tilinpäätös	8 907 000
	2001 tilinpäätös	7 186 670

06. Rekisterihallinto

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	3 000 000
Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.	2003 I lisätalousarvio	822 000
	2003 talousarvio	20 564 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu rekisterihallinnon välttämättömistä menotarpeista.	2002 tilinpäätös	26 731 000
	2001 tilinpäätös	27 635 799

75. Poliisitoimi

Kuluvan vuoden talousarviossa momentille 26.75.23 budjetoitua kaksivuotista siirtomäärärahaa saa käyttää myös momentin 26.01.23 käyttötarkoitukseen.

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	1 000 000
Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.	2003 I lisätalousarvio	14 734 000
	2003 talousarvio	516 487 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarpeesta 500 000 euroa aiheutuu talousrikostutkinnan tehostamisesta ja 500 000 euroa ulkomaisen työvoiman valvonnan tehostamisesta.	2002 tilinpäätös	503 560 000
	2001 tilinpäätös	512 782 619

90. Rajavartiolaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	260 000
Momentille myönnetään lisäystä 260 000 euroa.	2003 I lisätalousarvio	3 165 000
	2003 talousarvio	182 318 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu Biskajanlahden öljyonnettomuuden johdosta suoritetuista lentotehtävistä. Ranskan viranomaisten maksama vastaavan suuruinen korvaus on tuloutettu momentille 12.26.90.	2002 tilinpäätös	182 266 000
	2001 tilinpäätös	170 203 827

70. Ilma- ja vartiotalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämääräraha on tarkoitettu indeksien muutoksista aiheutuviin hankintasopimuksen mukaisiin menoihin, jotka ai-

heutuivat vuoden 2000 talousarviossa myönnetystä vartiolaivojen tilausvaltuudesta.

2003 II lisätalousarvio	200 000
2003 I lisätalousarvio	9 152 000
2003 talousarvio	3 953 000
2002 tilinpäätös	4 884 000
2001 tilinpäätös	4 288 792

97. Avustukset kunnille

32. Kuntien yhdistymisavustukset ja kuntajako (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuoden 2003 aikana tehtävien ja viimeistään vuoden 2005 alusta voimaan tulevien kuntajakon muutosten yhteydessä voidaan vuonna 2003 sitoutua maksamaan vuosina 2004—2005 investointi- ja kehittämishankkeiden tukea enintään 3 364 000 euroa.

Selvitysosa: Vuonna 2003 tehtävien ja vuosina 2004—2005 voimaan tulevien kuntajakon muutosten perusteella myönnettävien investointi- ja kehittämistukien perusteena on ollut arvio viiden yhdistymisen voimaantulosta viimeistään vuoden 2005 alusta. Tehtyjen päätösten perusteella yhdistymisiä tapahtuu viiden sijasta kaksi, jolloin valtuutta voidaan vastavasti vähentää 5 046 000 eurolla.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2003 II lisätalousarvio	—
2003 I lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	8 429 000
2002 tilinpäätös	6 051 879
2001 tilinpäätös	7 503 084

35. Valtion korvaus edunvalvontapalvelujen tuottamisesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 519 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu edunvalvontojen lukumäärän ennakoitua suuremmasta kasvusta.

2003 II lisätalousarvio	519 000
2003 talousarvio	2 742 000
2002 tilinpäätös	3 074 024
2001 tilinpäätös	2 767 948

Pääluokka 27 PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Puolustusvoimat

21. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	1 580 000
	2003 I lisätalousarvio	27 150 000
Momentille myönnetään lisäystä 1 580 000 euroa.	2003 talousarvio	1 203 260 000
	2002 tilinpäätös	1 131 224 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisestä aiheutuvien menojen osittaisesta kattamisesta.	2001 tilinpäätös	1 026 213 602

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut menot

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	asiamiestoiminnan	tilinpidossa	syntyvistä
Momentille myönnetään lisäystä 20 000 euroa.	kurssieroista.		
	2003 II lisätalousarvio		20 000
	2003 talousarvio		10 000
	2002 tilinpäätös		7 898
	2001 tilinpäätös		-36 334

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

18. Verohallinto

21. <i>Toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	
Momentille myönnetään lisäystä 1 059 000 euroa.	muuttamisesta sekä 59 000 euroa verojen käteismaksujärjestelmän käyttöönotosta.
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarpeesta	2003 II lisätalousarvio 1 059 000
533 000 euroa aiheutuu henkilöverotusmenettelyn ja 127 000 euroa vuorovaikutteisten sähköisten asiointipalvelujen kehittämisen aloittamisesta, 340 000 euroa näihin liittyvän teknisen infrastruktuurin määrittelystä ja	2003 I lisätalousarvio 9 805 000
	2003 talousarvio 316 030 000
	2002 tilinpäätös 318 196 000
	2001 tilinpäätös 308 113 049

39. Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. <i>Ahvenanmaan tasoitusmaksu</i> (arviomääräraha)	
Momentille myönnetään lisäystä 2 170 000 euroa.	tion vuoden 2003 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän lisääntymisestä.
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarpeesta	2003 II lisätalousarvio 2 170 000
622 000 euroa aiheutuu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaisen vuoden 2002 lopullisen tasoitusmäärän arvioitua suuremmasta määrästä ja 1 548 000 euroa Ahvenanmaan itsehallintolain perusteena olevien val-	2003 I lisätalousarvio -666 000
	2003 talousarvio 158 927 000
	2002 tilinpäätös 157 495 354
	2001 tilinpäätös 166 200 695

40. Tullilaitos

21. <i>Toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)	
Momentille myönnetään lisäystä 1 131 000 euroa.	<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahasta
	1 000 000 euroa aiheutuu uudesta autoverolaista johtuvasta henkilöresurssien lisätarpeesta ja 131 000 euroa Verohallinnon ja Ajoneu-

vohallintokeskuksen verojen käteismaksujen vastaanottamisesta tullitoimipaikoissa.

2003 II lisätalousarvio	1 131 000
2003 I lisätalousarvio	6 750 000
2003 talousarvio	115 157 000
2002 tilinpäätös	112 234 000
2001 tilinpäätös	104 560 247

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös LIPRE -laitteistojen hankintaan ja ylläpitomenoihin.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu ajoneuvojen rekisterikilpien ja konttien tunnisteiden tunnistumisjärjestelmän LIPREN rakentamisinvestoinneista.

2003 II lisätalousarvio	1 000 000
2003 talousarvio	4 000 000

80. Hallinnon uudistaminen ja erät henkilöstöhallinnon tukitoimenpiteet

20. Kehittämisen ja koulutustoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu valtionhallinnon yhteisten talous- ja

henkilöstöhallinnon järjestelmien kehittämistyön jatkamisesta.

2003 II lisätalousarvio	500 000
2003 talousarvio	2 906 000
2002 tilinpäätös	3 696 000
2001 tilinpäätös	4 204 698

90. Suomen maksusuudet Euroopan unionille

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 45 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu lähinnä Euroopan unionin vuoden 2002 ylijäämän huomioon ottamisesta unionin vuoden 2003 lisätalousarvioissa.

2003 II lisätalousarvio	-45 000 000
2003 talousarvio	1 376 000 000
2002 tilinpäätös	1 122 885 994
2001 tilinpäätös	1 112 636 998

99. Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot

63. Verosta vapautuksen johdosta takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 7 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Tullin maksamien verojen, tullien ja

muiden maksujen palautuskorkojen maksamisesta tältä momentilta.

2003 II lisätalousarvio	7 300 000
2003 talousarvio	3 700 000
2002 tilinpäätös	3 334 554
2001 tilinpäätös	1 021 852

Pääluokka 29 OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

<i>70. Kaluston hankinta</i> (siirtomääräraha 3 v)	
Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.	laboratorion tulipalossa tuhoutuneiden tutkimuslaitteiden uusimiseen.
<i>Selvitysosa:</i> Määräraha on tarkoitettu Tampereen teknillisen yliopiston suurjännite-	
	2003 II lisätalousarvio 1 000 000

70. Opintotuki

<i>52. Opintolainojen valtiontakaus ja korkotuki</i> (arviomääräraha)	2003 II lisätalousarvio	7 254 000
	2003 talousarvio	23 546 000
	2002 tilinpäätös	34 887 144
	2001 tilinpäätös	35 021 153
Momentille myönnetään lisäystä 7 254 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Lisämäärärahan tarve aiheutuu takausvastuusuoritusten ennakoitua suuremmasta määrästä.		

88. Tiede

<i>53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen</i> (arviomääräraha)	
Momentin perustelujen kuudes kappale muutetaan seuraavaksi:	<i>Selvitysosa:</i> Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.
Määrärahasta saa käyttää enintään 10 000 euroa avustuksen maksamiseen Suomen teknologiapalkintosäätiölle.	2003 II lisätalousarvio —
	2003 talousarvio 75 739 000
	2002 tilinpäätös 76 185 544
	2001 tilinpäätös 75 927 147

90. Taide ja kulttuuri

22. Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 333 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve johtuu pääosin energian hinnankorotuksista.

2003 II lisätalousarvio	333 000
2003 I lisätalousarvio	192 000
2003 talousarvio	16 037 000
2002 tilinpäätös	15 641 000
2001 tilinpäätös	14 973 267

24. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 150 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Merimuseon uudelleen sijoittamisen käynnistämisestä valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti.

2003 II lisätalousarvio	150 000
2003 I lisätalousarvio	267 000
2003 talousarvio	14 766 000
2002 tilinpäätös	14 705 000
2001 tilinpäätös	14 110 126

26. Suomen elokuva-arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 60 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Otaniemen päätearkiston ennakoitua korkeammista energiakuluista.

2003 II lisätalousarvio	60 000
2003 I lisätalousarvio	36 000
2003 talousarvio	3 387 000
2002 tilinpäätös	2 833 000
2001 tilinpäätös	2 938 243

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 262 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve perustuu kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaiseen laskentaan sekä siihen, että lakiin taiteilijaprofessorien viroista ja valtion taiteilija-apurahoista (734/1969) perustuvat taiteilija-apurahat maksetaan palkkaluokan A9 mukaisen vuosipalkkion suuruusina.

2003 II lisätalousarvio	262 000
2003 talousarvio	9 956 000
2002 tilinpäätös	1 636 000
2001 tilinpäätös	1 631 648

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Maa- ja metsätalousministeriö voi myöntää Karjalan tasavallalle vapautuksen pääomaltaan 6 035 018,60 US-dollarin määräisen viljakauppaan liittyvän lainan ja sille kertyneen koron takaisinmaksamisesta.

Selvitysosa: Valtion viljavarasto myi Karjalan tasavaltaan viljaa vuosina 1991 ja 1992, koska viljatilanne siellä oli kriittinen. Valtion viljavaraston toiminnan päättymistä koskeva selvittely päättyi 30.6.1995. Valtioneuvosto määräsi lopputilityksen vahvistamisen yhteydessä 21.9.1995, että maa- ja metsätalousministeriön tulee huolehtia Valtion viljavaraston silloisen pääomaltaan 6 035 018,60 US-dollarin määräisen Karjalan tasavallalta olevan saatavan, josta oli annettu valtion omavelkaiset takaukset, perimisestä ja tulouttamisesta valtiolle. Maa- ja metsätalousministeriö on käynyt eri yhteyksissä neuvotteluja velan perimiseksi. Viljavelka oli 3.6.2003 edelleen 6 035 018,60 US-dollaria eli 5 154 300 euroa. Karjalan tasavallan taloudellinen tilanne on edelleen siinä määrin vaikea, että velan takaisinperintä ei todennäköisesti vastaisuudessa onnistu, minkä johdosta lainan ja sille kertyneen koron takaisinperinnästä vapauttaminen on perusteltua.

01. Maa- ja metsätalousministeriö

21. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 001 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarpeesta 470 500 euroa aiheutuu EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan kesällä 2003 sovittujen pitkän aikavälin uudistusten kansallisesta suunnittelusta ja toimeenpanon valmistelusta. Uudistuksessa linjattiin EU:n maataloustukien jakopuolustusta muutettavaksi varsin radikaalisti. Lisäksi jäsenmaat saavat aiempaa enemmän valita niissä toimeenpantavat tulotukijärjestelmät ja niiden aikataulun. Osa tukijärjestelmistä ja niihin liittyvistä ehdoista on toimeenpantava

jo vuonna 2004, osalle on annettu siirtymäaikoja.

Tilatukijärjestelmän osalta jäsenmaan tulee valita tilatukijärjestelmäksi joko historiatietoihin perustuva tilatukimalli, alueellinen tasatukimalli tai näiden yhdistelmä. Lisäksi jäsenmaiden tulee päättää tietyissä rajoissa kuinka paljon tukia halutaan sitoa tuotantoon ja milloin vuosien 2005—2006 välillä varsinainen tilatukijärjestelmä otetaan käyttöön. Tilatukijärjestelmään liittyvät ns. täydentävät ehdot on toisaalta otettava käyttöön portaittain vuosina 2005—2007. Koko Suomessa toteutettava tukijärjestelmäkokonaisuus on lisäksi sovitettava yhteen. Uudistusten lopullinen sisältö ja toteuttamisen voimavarat tarve täsmennyä myö-

hemmin neuvoston asetuksen ja komission ns. toimeenpanoasetusten myötä. Tukijärjestelmän valintaan liittyvän suunnittelun, tukijärjestelmien yhteensovittamisen ja muutosten toimeenpanon arvioidaan edellyttävän maa- ja metsätalousministeriössä noin 17 henkilötövuoden lisätyöpanosta. Lisähenkilöstö palkataan enintään vuoden 2005 loppuun. Koska nykyiset tukijärjestelmät jäävät edelleen pääosin voimaan, ei niistä vapaudu työpanosta uudistusten läpivientiin.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen kansalliseen valmisteluun ja toimeenpanoon liittyviä lisämenoja on esitetty myös momentilla 30.01.22 tietojärjestelmien osalta. Uudistuksen valmistelun keskeneräisyydestä johtuen sen mahdollisia vaikutuksia muille vastuuviranomaisille ei ole voitu tässä yhteydessä ottaa huomioon.

Lisäksi määrärahan tarvetta lisää 380 500 eurolla EU:n tuki valvonnan tehostamisohjelman toteuttamisen nopeuttaminen, mikä vastaa EU:n osuuden lisääntymistä. Komissio on hyväksynyt Suomen esityksestä Suomen vuoden 2003 ohjelman EU:n osuudeksi 706 200 euroa. Talousarvion laadinnan yhteydessä EU:n osuudeksi arviointiin 325 700 euroa. Menoja vastaava lisäys esitetään myös tulomomentille 12.30.01. Tehostamisohjelman puitteissa uusittavien ilmakuvien avulla maastovalvonnan työmenetelmä tehostuu, digitointivirheiden määrä vähenee ja rahoituskorjausten uhka pienenee.

Määrärahan tarvetta lisää myös se, että maa- ja metsätalousministeriö tarvitsee hallinnonalansa lainojen hoidon edellyttämään YLS-järjestelmän ylläpitoon ja käytön tukeen 150 000 euroa, koska Valtiokonttori luopuu aiemmin käyttämänsä YLS-lainanhoitojärjestelmän käytöstä itse hoitamiensa lainojen osalta.

2003 II lisätalousarvio	1 001 000
2003 I lisätalousarvio	565 000
2003 talousarvio	32 902 000
2002 tilinpäätös	31 869 999
2001 tilinpäätös	31 042 446

22. Tietojärjestelmien kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 796 000 euroa.

Selvitysosa: Momentin 30.01.21 perusteluihin viitaten lisämäärärahan tarve aiheutuu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen edellyttämistä tietojärjestelmien muutos- ja kehittämistoimenpiteistä.

Järjestelmien kehittäminen edellyttää noin 25 lisähenkilötövuotta ja ostopalveluja. Lisähenkilöstö voidaan palkata enintään vuoden 2005 loppuun.

Lisämäärärahan käytön arvioitu jakautuminen

	€
Toimenpiteiden suunnittelu ja koordinointi	404 000
Tukioikeusrekisterin toteuttaminen	638 000
Valkuiskasvipalkkiojärjestelmän ja energiakasvien tukijärjestelmien toteuttaminen	34 000
Lypsylehmäpalkkiojärjestelmän toteuttaminen	82 000
Täydentävien ehtojen edellyttämät järjestelmämuutokset	176 000
Täydentävien ehtojen valvonta- ja hallintojärjestelmien toteuttaminen (ELITE)	462 000
Yhteensä	1 796 000

2003 II lisätalousarvio	1 796 000
2003 talousarvio	2 000 000
2002 tilinpäätös	2 186 000
2001 tilinpäätös	2 573 275

50. Avustus Suomen maatalousmuseosäätölle (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena maatalousmuseon toiminnasta vastaavalle Suomen maatalousmuseosäätölle.

Selvitysosa: Vuoden 2000 talousarvion mukaisesti valtioneuvosto sai vuonna 2000 ryhtyä toimenpiteisiin maatalousmuseon perustamiseksi ja sitoutua maksamaan vuodesta 2004 alkaen valtionapua maatalousmuseon ku-

lutusmenoihin enintään 4 milj. markkaa vuodessa. Museon rakentaminen on käynnistynyt Loimaan kunnan luovuttamalle tontille ja se valmistuu vuonna 2004. Vuoden 2004 talousarvioesityksessä momentille 30.15.40 on varattu enintään 672 000 euroa edellä mainitun eduskunnan lausuman johdosta museon kulusmenoihin.

Museon toimintaa varten on perustettu säätiö, jossa ovat edustettuina Loimaan seudun kunnat, maatalouskoneteollisuus ja -kauppa,

maataloutta lähellä olevat vakuutusyhtiöt ja rahalaitokset, maatalouden tuotantopanoksia valmistava teollisuus ja elintarviketeollisuus, energiayhtiöt, maatalousalan järjestöt ja kansalaisjärjestöt. Pääomatavoite on 1 200 000 euroa, josta 1.9.2003 mennessä on toteutunut 563 000 euroa. Säätiön tarkoituksena on järjestää varainhankintaa varten valtakunnallisen kansalaiskeräyksen syksyllä 2003.

2003 II lisätalousarvio	100 000
-------------------------	---------

04. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut menot

27. Yhteistutkimukset (siirtomääräraha 3 v)	2003 II lisätalousarvio	-400 000
Momentilta vähennetään 400 000 euroa.	2003 I lisätalousarvio	82 000
<i>Selvitysosa:</i> Vähennys aiheutuu siir- rosta momentille 30.32.21.	2003 talousarvio	5 978 000
	2002 tilinpäätös	6 537 000
	2001 tilinpäätös	6 222 953

12. Maa- ja puutarhatalouden tulotuki

46. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että EU:n komission vuosille 2000—2006 hyväksymän luonnonhaittakorvausjärjestelmän mukaisia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä aiheutuu vuosina 2004—2007 menoja yhteensä enintään 24 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vuoden 2003 talousarviossa myöntämisvaltuus on 5 520 000 euroa. Myöntämisvaltuuden lisätarve on 18 480 000 euroa. Luonnonhaittakorvauksen piiriin kuuluvien tilojen kanssa joudutaan tekemään uusi 5-vuotinen sitoumus, jos niiden peltoala kasvaa yli 50 % aiemmasta raivauksen tai tuotannon-

muutossopimusten päättymisen tai vastaavan syyn johdosta. Näiden tilojen osalta sitoumus tehdään kokonaan uudestaan, joten vuoden 2003 myöntämisvaltuutta tarvitaan tilojen koko peltoalan ja tuentarpeen eikä vain lisäyksen osalta. Vastaavasti aiemmin tehdyistä päätöksistä ja toimenpiteistä aiheutuvat menot vähenevät.

Vuonna 2003 luonnonhaittakorvauksiin arvioidaan tarvittavan 422 673 000 euroa. Kun käytössä on momentille vuodelle 2003 osoitettua määrärahaa 417 673 000 euroa ja 5 000 000 euroa vuodelta 2002 siirtynyttä määrärahaa, momentille ei valtuuden lisäyksen johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

Luonnonhaittakorvausjärjestelmän toteuttamisesta aiheutuvat menot, milj. euroa

	2003 ¹⁾	2004	2005	2006	2007-
Vuonna 2003 tehtävät päätökset ja toimenpiteet	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000
— joista II lisätalousarviosta johtuvat menot	4,620	4,620	4,620	4,620	4,620
Aiempina vuosina tehdyt päätökset ja toimenpiteet	416,673	416,673	416,673	6,600	4,000
Yhteensä	422,673	422,673	422,673	12,600	10,000

¹⁾ Määräraharahasta 5 milj. euroa katetaan edelliseltä vuodelta siirtyvällä määrärahalla.

2003 II lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	417 673 000
2002 tilinpäätös	422 673 000
2001 tilinpäätös	422 673 078

13. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentilta vähennetään 900 000 euroa.

Selvitysosa: Budjettisiirrolla ja muilla tuloilla katetaan niitä Maatalouden interventiorahaston menoja, joita vastaavia tuloja EU:n säädösten mukaan ei tulouteta interventiorahastolle. Vuonna 2003 näiden menojen määräksi arvioidaan 2 000 000 euroa. Koska rahaston ylijäämä edellisiltä toimintavuosilta on vuoden 2002 tilinpäätöksen mukaan 2 767 000

euroa ja muut vuoden 2003 tuotot arvioidaan 950 000 euroksi, nämä riittävät menojen kattamiseen eikä siirtoa Maatalouden interventiorahastoon tarvita.

2003 II lisätalousarvio	-900 000
2003 talousarvio	900 000
2002 tilinpäätös	2 150 000
2001 tilinpäätös	1 345 503

14. Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen

49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vuoden 2003 talousarviossa on maaseutuelinkeinojen korkotukeen varattu 32 600 000 euroa. Korkotukilainojen korkotukeen arvioidaan vuonna 2003 tarvittavan alhaisen korkotason johdosta 29 600 000 eu-

roa, jolloin korkotuen tarve on 3 000 000 euroa budjetoitua vähemmän.

2003 II lisätalousarvio	-3 000 000
2003 talousarvio	32 600 000
2002 tilinpäätös	26 986 269
2001 tilinpäätös	30 265 663

31. Metsätalouden edistäminen ja valvonta

42. *Valtionapu metsätalouden edistämisen- ja valvontaorganisaatioille* (kiinteä määräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Taimi-Tapio Oy:n osakkaina oleville Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle ja metsäkeskuksille annetaan metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) 6 §:n 2 momentin mukainen valtuutus maa- ja metsätalousministeriön erikseen antamalla luvalla merkitä enintään 200 000 euron määrästä oman pääoman ehtoista vaihtovelkakirjalainaa ja taata enintään 660 000 euron määrästä yhtiön vuonna 2003 ottamaa kausiluottoa. Toimenpiteiden rahoittamiseen ei saa käyttää valtionapua eikä valtionavulla hankittua omaisuutta.

Selvitysosa: Helsingin käräjäoikeus vahvisti 10.5.1996 Taimi-Tapio Oy:n saneerausohjelman. Edellä tarkoitettu vaihtovelkakirjalainan merkitseminen ei sisälly saneerausohjelmaan. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio ja eräät metsäkeskukset ovat yhtiön merkittäviä omistajia.

Vaihtovelkakirjalaina tarjotaan niiden yhtiön osakkeenomistajien tai vuokranantajien merkittäväksi, joilla on vuokrasaatavaa yhtiöltä. Lainan maksu tapahtuu siten, että merkitsijän yhtiöltä olevia vuosien 2003 ja 2004 vuokrasaatavia kuitataan lainan määrällä. Laina maksetaan takaisin yhtenä eränä 31.1.2006.

Kausiluotto käytetään taimien varastoimiseen tuhoriskien vähentämiseksi. Kausiluotto

on tarkoitus maksaa takaisin 30.6.2004 mennessä taimien myyntituloilla.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2003 II lisätalousarvio	—
2003 I lisätalousarvio	650 000
2003 talousarvio	43 100 000
2002 tilinpäätös	43 100 000
2001 tilinpäätös	42 498 650

50. *Eräät metsätalouden valtionavut* (siirtomääräraha 2 v)

Momentin määräraha muutetaan kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Momentilta rahoitetaan Metsämuseosäätiön puunkorjuun koneellistamisen esittelyhallin rakennushanke. Kustannusarvio on yhteensä 3 856 000 euroa, mistä vuoden 2002 talousarviossa on myönnetty 666 000 euroa, kuluvana vuonna on osoitettu 1 995 000 euroa ja vuodelle 2004 on esitetty loput 1 195 000 euroa. Rakentaminen on viivästynyt, minkä vuoksi määrärahan muuttaminen kiinteästä määrärahasta kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi on tarpeen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2003 II lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	4 030 000
2002 tilinpäätös	2 718 000
2001 tilinpäätös	2 018 255

32. Metsäntutkimuslaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		Määrärahan lisäys on siirtoa momentilta
Momentille myönnetään lisäystä 400 000		30.04.27.
euroa.		
Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu EU:n Metsien terveydentilan seurantaohjelmasta Metsäntutkimuslaitokselle aiheutuvasta ennakoimattomasta tulonmenetyksestä.	2003 II lisätalousarvio	400 000
	2003 I lisätalousarvio	779 000
	2003 talousarvio	36 366 000
	2002 tilinpäätös	36 299 000
	2001 tilinpäätös	35 779 963

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Liikenne- ja viestintäministeriö oikeutetaan luovuttamaan Raskone Osakeyhtiölle Vaasan kaupungissa sijaitsevan korjaamokiinteistötontin rakennuksineen 538 202 euron kauppahinnalla, joka maksettaisiin valtiolle osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitetun pääomallainan ehdoin. Lainan takaisinmaksuaika on viisi vuotta ja korko on 12 kuukauden Euribor + 1,5 %.

Selvitysosa: Liikelaitos Raskoneen yhtiöittämisen yhteydessä valtion omistukseen jäi eräitä korjaamokiinteistöjä. Tarkoituksena on, että pinta-alaltaan 22 148 m²:n Vaasan kiinteistö siirretään yhtiön omistukseen pääomallainan avulla. Kiinteistön käypä arvo on 538 202 euroa. Pääomallaina on sidottuun omaan pääomaan kuuluva vakuudeton laina, jota lyhennetään sekä jolle maksetaan korkoa sen mukaisesti kuin yhtiön vapaat voittovarot mahdollistavat.

20. Ajoneuvohallintokeskus

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	52 000
Momentille myönnetään lisäystä 52 000 euroa.	2003 talousarvio	7 762 000

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu ajoneuvoverojen käteismaksujärjestelmän käyttöönnoton kustannuksista.

24. Tiehallinto

77. Tieverkon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	-5 000 000
	2003 talousarvio	30 424 000
Momentilta vähennetään 5 000 000 euroa.	2002 tilinpäätös	61 486 000
<i>Selvitysosa:</i> Määrärahan vähennys aiheutuu päättyvien kehittämisinvestointien kokonaisrahoitustarpeen pienenemisestä.	2001 tilinpäätös	87 533 911

78. *Eräät tiehankkeet* (arviomääräraha)
 Momentilta vähennetään 20 400 000 euroa.
Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu hankkeiden E18 Lohja—Lohjanharju, vt 4 Lahti—Heinola ja vt 13 Nuijamaan raja-

aseman tieyhteys rakentamisen käynnistymisen viivästymisestä. Hankkeiden tarvitsema rahoitus budjetoidaan hankkeiden etenemisen mukaan. Hankkeiden sopimusvaltuudet eivät muutu.

Hanke-erittely

	Valmis	Sopimus- valtuus milj. €	Määrärahaa käytetty milj. €	TA milj. €	II LTAE milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
KESKENERÄISET TIE- HANKKEET						
E 18 Lohja—Lohjanharju	2005	58,9	0,6	20,0	-19,0	57,3
Vt 4 Lahti—Heinola	2005	41,0		1,0	-0,4	40,4
Vt 13 Nuijamaan raja- aseman tieyhteys	2005	14,5		3,0	-1,0	12,5
Tiehankeet yhteensä		114,4	0,6	24,0	-20,4	110,2

2003 II lisätalousarvio -20 400 000
 2003 talousarvio 34 500 000
 2002 tilinpäätös 614 321

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu momentilta 31.24.78 rahoitettavien kehittämisinvestointien viivästymisestä.

87. *Tielain mukaiset maa-alueiden hankinnat ja korvaukset* (arviomääräraha)
 Momentilta vähennetään 3 676 000 euroa.

2003 II lisätalousarvio -3 676 000
 2003 I lisätalousarvio —
 2003 talousarvio 23 546 000
 2002 tilinpäätös 19 328 969
 2001 tilinpäätös 19 888 663

40. Ratahallintokeskus

21. *Perusradanpito* (siirtomääräraha 2 v)
 Momentille myönnetään lisäystä 10 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarpeesta 600 000 euroa aiheutuu vuoden 2002 lisätalousarviossa budjetoidun EU:n aluekehitysrastasta rahoitettavien hankkeiden kansallista

käyttämätöntä osuutta vastaavan määrärahan uudelleenbudjetoinnista. Vastaava tulojen lisäys sisältyy momentin 12.39.04 tuloarvioon.

Lisämäärärahasta 7 000 000 euroa käytetään Tampere—Orivesi tukikerroksen uusimiseen ja 3 600 000 euroa ratapölkkyjen vaihtamiseen ja routavaurioiden korjaamiseen.

Korvausinvestointien lisärahoituksen jakauma

	Valmis	Kustannus- arvio milj. €	Käytetty milj. €	Talousarviossa arvioitua v. 2003 kustannukset milj. €	Arvioitua v. 2003 kustannukset, lisäys milj. €
Tampere—Orivesi—Jyväskylä, perusparannus	2006	57,5	28,5	7,0	7,0
Muut korvausinvestoinnit				44,5	3,6
Yhteensä				51,5	10,6

2003 II lisätalousarvio	10 600 000	78. Eräät ratahankkeet (arviomääräraha)			
2003 I lisätalousarvio	45 401 000	Momentilta vähennetään 3 900 000 euroa.			
2003 talousarvio	233 900 000	<i>Selvitysosa:</i> Määrärahan vähennys aiheutuu hankkeen Tikkurila-Kerava, 4. raide toteutuksen viivästymisestä. Hankkeen sopimusvaltuus ei muutu.			
2002 tilinpäätös	256 991 000				
2001 tilinpäätös	245 266 099				

Hanke-erittely

	Valmis	Sopimus- valtuus milj. €	Määrärahaa käytetty milj. €	TA milj. €	II LTAE milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
--	--------	--------------------------------	-----------------------------------	---------------	--------------------	---------------------------------------

**KESKENERÄISET
HANKKEET**

Tikkurila—Kerava, 4. raide	2004	40,4	13,7	19,9	-3,9	10,7
Yhteensä		40,4	13,7	19,9	-3,9	10,7

2003 II lisätalousarvio	-3 900 000
2003 talousarvio	106 900 000
2002 tilinpäätös	35 080 530
2001 tilinpäätös	7 904 833

60. Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahasta saadaan myöntää Savonlinnan kaupungille valtion rahoitusosuutena enintään 200 000 euroa käytettäväksi Savonlinnan

välttämättömien lentoliikenneyhteyksien turvaamiseksi.

Selvitysosa: Savonlinnan reittiliikenne on osoittautunut kannattamattomaksi vähäisen matkustajamäärän vuoksi. Viime talvikautena valtio osallistui yhdessä Savonlinnan kaupungin ja Ilmailulaitoksen kanssa kokeiluprojektiin. Valtio myönsi tältä momentilta hankkeeseen avustusta 170 000 euroa. Ta-

voitteena oli muun muassa lippujen hintojen alentamisella lisätä asiakasmäärää. Kokeilu osoitti kuitenkin, ettei hintojen alennus vaikuta juurikaan asiakasmäärään. Kyse on vähäisestä matkustajamäärästä talvikautena. Säännöllinen reittiliikenne Savonlinnaan on jälleen loppumassa talvikautena 2003—2004.

Elinkeinoelämän kannalta lentoliikenteen jatkuvuus on ehdottoman välttämätöntä nopeiden yhteyksien takia. Junayhteydet Savonlinnaan ovat heikot ja myös linja-autoyhteydet esimerkiksi Helsinkiin hitaat. Lentoliikenteen loppuminen ja sen uudelleen aloittaminen aiheuttaa merkittäviä ongelmia. Valtio osallistuu lentoliikenteen ylläpitämiseen enintään 200 000 eurolla, kuitenkin enintään 50 %:lla kustannuksista. Valtion osuus on tarkoitus rahoittaa siirtämällä 100 000 euroa kehittämis-

suunnittelu- ja tutkimushankkeista kyseessä olevaan tarkoitukseen ja lisämäärärahalla 100 000 euroa. Rahoituksen loppuosasta vastaavat Savonlinnan ja Mikkelin kaupungit. Osalla vuoroista on välilasku Mikkeliin. Tuella varmistetaan kansainväliset yhteydet sekä yhteisöjen tarvitsemat asiointiyhteydet.

Liikenne- ja viestintäministeriö ryhtyy toimenpiteisiin EY-asetuksen (N:o 2408/92) mukaisen menettelyn käynnistämiseksi.

2003 II lisätalousarvio	100 000
2003 I lisätalousarvio	34 000
2003 talousarvio	83 000 000
2002 tilinpäätös	79 880 000
2001 tilinpäätös	78 849 695

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot

78. Vuosaaren sataman liikenneväylien rakentaminen (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu hankkeen viivästymisestä Vuosaaren sataman ruoppausten takia.

2003 II lisätalousarvio	-1 500 000
2003 talousarvio	9 000 000

89. Suomen Erillisverkot Oy:n omistusjärjestelyt (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Erillisverkot Oy:n osakkeiden hankintaan.

Selvitysosa: Määrärahalla on tarkoitus ostaa Suomen Erillisverkot Oy:n osakkeiden loppuosa valtiolle. Suomen Erillisverkot Oy vastaa viranomaisradioverkon operoinnista.

Osakkeiden hankinta liittyy viranomaisradioverkon kehittämishankkeeseen, jonka kokonaisrahoitusta varten on esitetty määrärahaa momentille 26.01.23.

2003 II lisätalousarvio	5 000 000
-------------------------	-----------

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Hallinto

21. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	200 000
	2003 I lisätalousarvio	-139 000
Momentille myönnetään lisäystä 200 000 euroa.	2003 talousarvio	22 565 000
	2002 tilinpäätös	22 586 000
<i>Selvitysosa:</i> Määrärahan lisäys aiheutuu yrittäjyyden politiikkaohjelman koordinointi-, selvitys- yms. tarpeista.	2001 tilinpäätös	22 219 307

20. Teknologiapolitiikka

28. Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenot (siirtomääräraha 2 v)	<i>Selvitysosa:</i> Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.	
Momentin perustelujen kolmas kappale muutetaan seuraavaksi:	2003 II lisätalousarvio	—
Määrärahasta saa käyttää enintään 10 000 euroa avustuksen maksamiseen Suomen teknologiapalkintosäätiölle.	2003 I lisätalousarvio	2 000 000
	2003 talousarvio	11 996 000
	2002 tilinpäätös	11 996 000
	2001 tilinpäätös	10 091 276

30. Yrityspolitiikka

Luvun perusteluja täydennetään siten, että kauppa- ja teollisuusministeriö voi luopua yhteensä enintään 15 100 000 euron erää koskevasta valtionavun palauttamisesta edellyttäen, että varat käytetään Finnvera Oyj:n konsernin piirissä harjoitettavaan osakeyhtiömuotoiseen pääomasijoitustoimintaan. Valtionavun palautusehto jäisi näiden varojen osalta edelleen voimaan Finnvera Oyj:n konsernin puitteissa harjoitettavan pääomasijoitustoiminnan osalta.

Selvitysosa: Finnvera Oyj on 5.5.2003 myynyt omistamansa Startfund of Kera Oy:n osakkeet Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle osana alueellisen pääomasijoitustoiminnan uudel-

leenjärjestelyjä. Osakkeiden myyntiä koskee valtionavun palautusehto 11 556 300 euron kauppahinnan ja sille mahdollisesti vielä kertyvän noin 1 000 000 euron osingon osalta. Lisäksi Finnvera Oyj on 28.5.2003 myynyt omistamiaan kommandiittiyhtiömuotoisten alueellisten pääomarahastojen osuuksia, miltä osin valtionavun palautusehto koskee noin 2 372 711 euron määrää. Tarkoituksena on, että kehyskauden 2004—2007 aikana ei tulla esittämään enää lisäpääomittamista pääomasijoitustoimintaan valtion talousarviosta.

40. Haja-asutusalueiden vähittäiskauppojen investointituki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston asetuksessa tarkemmin määriteltävin perustein haja-asutusalueiden vähittäiskauppojen investointihankkeisiin.

Selvitysosa: Osa määrärahasta on alueiden kehittämiseen suunnattavaa rahoitusta.

Kauppa- ja teollisuusministeriöllä oli vuosina 1975—1992 mahdollisuus tukea harvaan asuttujen alueiden kauppapalveluja haja-asutusalueiden vähittäiskaupan rahoitustuesta annetun lain perusteella. Lakia ei jatkettu vuoden 1992 jälkeen.

Tuen tarkoituksena on haja-asutusalueiden palveluvarustuksen säilyttäminen ja kehittäminen. Tuella pyritään turvaamaan haja-asutusalueiden vähittäiskauppojen toiminnan jatkuvuus sekä kehittämään niiden palveluja monipuolisemmiksi. Tuen piiriin esitettävät investoinnit kohdistuisivat muun muassa kylmäkalusteisiin ja -koneistoihin.

2003 II lisätalousarvio	2 000 000
-------------------------	-----------

45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) mukaista investointitukea, pk-yritysten kehittämistukea, yritysten toimintaympäristötukea sekä maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin investointi- ja kehittä-

mistukea saa vuonna 2003 myöntää yhteensä 18 819 000 euroa.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuuden 2 000 000 euron lisäys perustuu hallitusohjelmaan, jossa todetaan, että yksityisten investointien käynnistymistä tuetaan työllisyystilanteen kohentamiseksi. Myöntämisvaltuuden lisäyksessä on otettu huomioon myös yritystukien riittävyys selvitykseen perustuva lisämyöntämisvaltuuden tarve.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 500 000 euroa vuonna 2004, 800 000 euroa vuonna 2005 ja 700 000 euroa vuonna 2006.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2003 II lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	17 483 000
2002 tilinpäätös	13 540 423
2001 tilinpäätös	13 086 040

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus kauppa- ja teollisuusministeriön osalta (arviomääräraha)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että myöntämisvaltuus kasvaa 94 691 000 eurosta 95 331 000 euroon.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuuden 640 000 euron lisäys johtuu Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) osarahoitettujen ohjelmien tulo-osuuden lisärahoitustarpeesta.

Myöntämisvaltuus kauden 2000—2006 ohjelmissa v. 2003 (euroa)

	TA	ILTA	II LTAE	Yhteensä
EAKR				
Tavoitteet 1 ja 2	64 560 000	7 013 000		71 573 000
Yhteisöaloite Interreg	2 266 000			2 266 000

ESR

Tavoitteet 1 ja 2	3 433 000	95 000		3 528 000
Tavoite 3	8 507 000	5 471 000		13 978 000
— uudelleenbudjetoitava		103 000		
— siirto mom. 29.01.62		5 368 000		
Tulo-osuus	1 346 000	2 000 000	640 000	3 986 000
Yhteensä	80 112 000	14 579 000	640 000	95 331 000

Vuoden 2003 myöntämisvaltuudesta arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja 18 843 000 euroa vuonna 2003, 48 615 000 euroa vuonna 2004, 24 657 000 euroa vuonna 2005 ja 3 216 000 euroa vuonna 2006.	2003 II lisätalousarvio	—
	2003 I lisätalousarvio	—
	2003 talousarvio	94 720 000
	2002 tilinpäätös	66 777 674
	2001 tilinpäätös	66 806 916
Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.		

40. Kuluttaja- ja kilpailupolitiikka

21. Kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2003 II lisätalousarvio	100 000
	2003 I lisätalousarvio	107 000
Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.	2003 talousarvio	5 524 000
	2002 tilinpäätös	5 530 000
<i>Selvitysosa:</i> Lisämääräraha on tarkoitettu käyttäen ICPEN:n Suomen puheenjohtajuuskauden aiheuttamiin menoihin.	2001 tilinpäätös	5 403 374

50. Kansainvälistymispolitiikka

40. Toimialakohtainen yritysten kansainvälistyminen (arviomääräraha)	<i>Selvitysosa:</i> Määrärahan vähennys johtuu siitä, että vuoden 2003 arvioiduista avustusten maksatuksista 1 000 000 euroa siirtyy vuodelle 2004 ja 2 000 000 euroa vuodelle 2005.
Momentilta vähennetään 3 000 000 euroa.	

Myöntämisvaltuuksien käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2003	2004	2005	2006	2007-
Ennen vuotta 2003 tehdyt sitoumukset	5,0	6,0	5,0	1,0	-
Vuoden 2003 sitoumukset	10,3	4,0	1,7	0,7	0,5
Yhteensä	15,3	10,0	6,7	1,7	0,5

2003 II lisätalousarvio	-3 000 000
2003 talousarvio	18 273 000
2002 tilinpäätös	13 500 384
2001 tilinpäätös	17 414 075

60. Energiapolitiikka

41. *Avustus koelaitoksen rakentamiseen*
(siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen uutta energiateknologiaa edustavan suuren koelaitoksen rakentamista varten. Energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annettussa valtioneuvoston asetuksessa (625/2002) säädetään tuen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä.

Selvitysosa: Koelaitoshankkeiden tukeminen sisältyy ilmastostrategian toimenpiteisiin. Tukemalla uuden teknologian käyttöönottoa voidaan kaupallistaa energiateknologiaa, johon on jo käytetty julkisia tutkimus- ja kehitysvaroja. Suurissa uuden teknologian hankkeissa on valtion tuella ratkaiseva merkitys niihin sisältyvien teknologisten ja taloudellisten riskien vuoksi.

2003 II lisätalousarvio

9 600 000

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Sosiaali- ja terveysministeriö

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu siitä, että Suomi vastaa Barentsin euro-arktisen neuvoston terveys- ja sosiaalialan työryhmän puheenjohtajuudesta vuosina 2004—2005. Määräraha on tarkoitus käyttää puheenjohtajuuden hoitamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon yhden määräaikaisen henkilön palkkaus-, toimisto- ja matkakustannukset sekä Pohjoisen Ulottuvuuden kumppanuusohjelman focal point -toiminnasta aiheutuvat menot vuoden 2004 loppuun.

2003 II lisätalousarvio	100 000
2003 I lisätalousarvio	494 000
2003 talousarvio	31 878 000
2002 tilinpäätös	32 046 000
2001 tilinpäätös	30 977 861

64. *Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistäminen tietoteknologian avulla sekä siihen tarvittavan infrastruktuurin rakentaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän edistämisestä tietoteknologian avulla sekä siihen tarvittavan infrastruktuurin rakentamisesta aiheutuvien kulutusmenojen ja rahoitusavustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu lähinnä aluetietojärjestelmän koordinoinnin ja alueiden välisen yhteistyön tehostamisesta.

Lisämäärärahasta on tarkoitus rahoittaa tietoyhteiskuntaohjelmaa.

2003 II lisätalousarvio	1 000 000
2003 talousarvio	1 682 000
2002 tilinpäätös	3 364 000
2001 tilinpäätös	3 363 759

15. Perhekustannusten tasaus

51. *Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarpeesta 500 000 euroa aiheutuu kansainvälisestä lapseksiottamisesta aiheutuviin kustannuksiin maksettavien tukien ja 100 000 euroa äitiys-

avustusten arvioitua suuremmasta määrästä johtuen.

2003 II lisätalousarvio	600 000
2003 talousarvio	10 500 000
2002 tilinpäätös	9 900 000
2001 tilinpäätös	9 611 222

53. *Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arviomääräraha)*

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös elatusturvalain (671/1998) mukaisen elatustuen maksami-

seen niille EU- tai ETA-kansalaisille, joille EY-tuomioistuimen päätösten (C-85/99 ja C-255/99) mukaan syntyy oikeus elatustukeen muussa EU- tai ETA-maassa tosiasiallisesti asuvien lasten osalta sekä maksamisesta aiheutuvien hallintomenojen korvaamiseen kunnalle.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2003 II lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	2 200 000

17. Työttömyysturva

50. *Valtionosuus työttömyyskassoille (arviomääräraha)*

Momentilta vähennetään 12 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta.

2003 II lisätalousarvio	-12 000 000
2003 talousarvio	574 000 000
2002 tilinpäätös	516 674 507
2001 tilinpäätös	501 020 187

53. *Valtionosuus työttömän omaehtoisen koulutuksen toimeentuloturvasta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 1 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta.

2003 II lisätalousarvio	1 800 000
2003 talousarvio	2 000 000
2002 tilinpäätös	2 200 000
2001 tilinpäätös	4 204 698

54. *Valtionosuus aikuiskoulutustuesta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 2 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta.

2003 II lisätalousarvio	2 300 000
2003 talousarvio	13 200 000
2002 tilinpäätös	10 600 000
2001 tilinpäätös	3 363 759

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 31 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perustelujen neljäs virke muutetaan siten, että Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain mukaisen harkinnanvaraisen kuntoutuksen kustannuksiin saa käyttää sairausvakuutusrahaston varoista enintään 102 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta. Lisäksi Kansaneläkelaitoksen järjestämään harkinnanvaraiseen kuntoutukseen, erityisesti lasten ja nuorten psykiatriseen kuntoutukseen ehdotetaan varattavaksi kertaluonteisesti 4 000 000 euron lisämääräraha.

2003 II lisätalousarvio	31 000 000
2003 I lisätalousarvio	300 000
2003 talousarvio	699 000 000
2002 tilinpäätös	673 917 228
2001 tilinpäätös	529 059 848

19. Eläkevakuutus

50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 96 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta sekä vuoden 2002 arvioitua suuremmasta kustannuksesta.

2003 II lisätalousarvio	96 000
2003 talousarvio	33 500 000
2002 tilinpäätös	31 212 819
2001 tilinpäätös	29 167 468

51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta.

2003 II lisätalousarvio	-3 000 000
2003 talousarvio	407 000 000
2002 tilinpäätös	393 400 000
2001 tilinpäätös	383 140 076

52. Valtion osuus yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 8 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu vakuutusmaksutulon sekä avoimien maksujen arvion tarkentumisesta.

2003 II lisätalousarvio	-8 000 000
2003 talousarvio	63 000 000
2002 tilinpäätös	53 200 000
2001 tilinpäätös	52 306 445

60. Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 8 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu etuusmenoarvion tarkentumisesta.

2003 II lisätalousarvio	-8 000 000
2003 talousarvio	1 000 000 000
2002 tilinpäätös	1 015 893 002
2001 tilinpäätös	965 557 092

Pääluokka 34 TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

05. Euroopan rakennerahastojen ohjelmien toteutus

61. Euroopan sosiaalirahaston osallistumisen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 492 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu aiemmilta vuosilta siirtyneiden maksatusten ajoittumisesta vuodelle 2003.

Lisämäärärahan käyttö eri ohjelmiin

	€
Tavoite 1-ohjelmat	1 200 000
— Itä-Suomi	615 000
— Pohjois-Suomi	585 000
Tavoite 2-ohjelmat	492 000
— Länsi-Suomi	317 000
— Etelä-Suomi	175 000
Tavoite 3-ohjelma	800 000
Yhteensä	2 492 000

2003 II lisätalousarvio	2 492 000
2003 I lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	132 233 000
2002 tilinpäätös	108 065 713
2001 tilinpäätös	80 522 709

62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 2 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan vähennys aiheutuu valtion rahoitusosuuden ohjelmoitua pienemmistä maksatuksista.

2003 II lisätalousarvio	-2 500 000
2003 I lisätalousarvio	—
2003 talousarvio	90 026 000
2002 tilinpäätös	68 042 423
2001 tilinpäätös	40 268 163

06. Työvoimapolitiikan toimeenpano

Luvun perustelujen päätösosan toinen virke muutetaan seuraavaksi:

Vuoden 2002 valtuuden käyttämättä jääneestä osasta saa tehdä sitoumuksia vuonna 2003.

02. Palkkaperusteinen työllistämistuki valtionhallinnolle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 6 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 543 000 euroa on siirtoa momentilta 34.06.30 ja 4 757 000 euroa momentilta 34.06.63. Lisämäärärahan tarve perustuu TE -keskuksilta saatuaan selvitykseen työvoimapolitiikan toi-

meenpanon määrärahojen tarpeesta. Volyymin lisäys on noin 330 henkilöä.

2003 II lisätalousarvio	6 300 000
2003 I lisätalousarvio	7 000 000
2003 talousarvio	34 100 000
2002 tilinpäätös	50 296 218
2001 tilinpäätös	46 477 312

27. Valmentavan työvoimakoulutuksen ja työvoimapalvelujen hankinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 170 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 34.06.30. Määrärahan lisäyksestä ja käytösuunnitelman muutoksesta johtuen valmentavan työvoimakoulutuksen volyymilisäyksen arvioidaan olevan 23 000 opiskelijatyöpäivää eli keskimäärin noin 90 henkilöä.

Muutokset määrärahan käytön jakaumaan €

Valmentavan työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen hankinta	643 000
Työnetsijäpalkkiot	-110 000
Ryhmä- ja muut palvelut	-373 000
Starttiselvitykset	10 000
Yhteensä	170 000

2003 II lisätalousarvio	170 000
2003 I lisätalousarvio	-4 250 000
2003 talousarvio	57 300 000
2002 tilinpäätös	31 679 985

29. Ammatillisen työvoimakoulutuksen hankinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 670 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 110 000 euroa on siirtoa momentilta 34.06.30 ja 560 000 euroa momentilta 34.06.63. Lisämäärärahan tarve perustuu TE -keskuksilta saatuun selvitykseen aktiivisen työvoimapolitiikan volyymin lisätarpeesta. Volyymilisäys on noin

22 500 opiskelijatyöpäivää eli keskimäärin noin 90 henkilöä.

2003 II lisätalousarvio	670 000
2003 I lisätalousarvio	17 400 000
2003 talousarvio	123 380 000
2002 tilinpäätös	119 951 674
2001 tilinpäätös	130 474 490

30. Palkkaperusteinen työllistämistuki kunnille ja kuntayhtymille (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 823 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 1 543 000 euroa on siirtoa momentille 34.06.02, 170 000 euroa momentille 34.06.27 ja 110 000 euroa momentille 34.06.29. Vähennys perustuu TE -keskuksilta saatuun selvitykseen työvoimapolitiikan toimeenpanon määrärahojen tarpeesta. Volyymin vähennys on noin 230 henkilöä.

2003 II lisätalousarvio	-1 823 000
2003 I lisätalousarvio	3 000 000
2003 talousarvio	78 050 000
2002 tilinpäätös	85 490 936
2001 tilinpäätös	95 272 667

63. Valtionapu työttömyyden lieventämiseen (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 5 317 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennyksestä 4 757 000 euroa on siirtoa momentille 34.06.02 ja 560 000 euroa momentille 34.06.29. Vähennys perustuu TE -keskuksilta saatuun selvitykseen työvoimapolitiikan toimeenpanon määrärahojen tarpeesta. Volyymin vähennys on noin 1 050 henkilöä.

Muutokset määrärahan käytön jakaumaan €

Omatoimisuusavustus	133 000
Työllisyyspoliittinen projektituki V. 2000 ja sen jälkeen työttömiksi jäävät 55—59-vuotiaat	920 000
Muu työllistämistuki	-150 000
Yhteensä	-6 220 000
Yhteensä	-5 317 000

2003 II lisätalousarvio	-5 317 000
2003 I lisätalousarvio	-4 244 000
2003 talousarvio	162 750 000
2002 tilinpäätös	131 141 264
2001 tilinpäätös	130 856 654

07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat

21. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta valtion osalta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 1 603 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarpeesta 1 500 000 euroa aiheutuu valtion vastaanotto-keskuksiin majoitettujen turvapaikanhakijoiden arvioitua suuremmasta määrästä ja 103 000 euroa EU:n syrjinnän ja rasmin vastaisiin hankkeisiin myöntämien tukien ja muiden maksuosuuksien lisäyksestä. Vastaava tulo on merkitty momentille 12.34.99.

2003 II lisätalousarvio	1 603 000
2003 I lisätalousarvio	67 000
2003 talousarvio	6 635 000
2002 tilinpäätös	6 970 714
2001 tilinpäätös	6 394 275

63. *Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään lisäystä 4 730 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu vastaanottokeskuksiin rekisteröityjen turvapaikanhakijoiden arvioitua suuremmasta määrästä.

Kunnille maksettavien korvausten määräytymisperusteet muutetaan vuoden 2003 aikana

siten, että tavoitteena on pysyä vuoden 2004 talousarvioesityksen puitteissa.

2003 II lisätalousarvio	4 730 000
2003 talousarvio	53 775 000
2002 tilinpäätös	53 386 561
2001 tilinpäätös	48 217 205

74. *Kiinteistön muutostyöt säilöönottoyksikön erityistarpeisiin (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yksityiseltä vuokratun kiinteistön käyttötarkoituksen muutostöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelua ja säilöönottoyksikköä koskevan lain (116/2002) mukaan säilöön otettujen kohtelu on järjestettävä erityisesti tähän tarkoitukseen varatussa säilöönottoyksikössä.

Säilöönottoyksikön nykyisistä tiloista joudutaan luopumaan vuokrasopimuksen päättymisen vuoksi. Yksikön toiminta siirtyy uusiin vuokratiloihin. Niissä joudutaan suorittamaan muutostöitä, jotta tilat soveltuisivat säilöönottoyksikön erityistarpeisiin.

Määrärahaa on tarkoitus käyttää kiinteistön käyttötarkoituksen muutostöistä aiheutuvien kustannusten lisäksi suunnittelusta, tarjouskilpailujen järjestämisestä, konsulttipalvelujen ostosta yms. aiheutuviin kuluihin.

2003 II lisätalousarvio	5 000 000
-------------------------	-----------

99. Työministeriön hallinnonalan muut menot

50. Palkkaturva (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 136 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu palkkaturvan arvioitua suuremmasta maksatuksesta. Vastaava tulojen lisäys on merkitty momentille 12.34.70.

2003 II lisätalousarvio	2 136 000
2003 talousarvio	21 864 000
2002 tilinpäätös	25 786 640
2001 tilinpäätös	23 801 585

51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 254 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu merimiesten palkkasumman ja matkakulujen kasvusta.

Lisämäärärahan käytön arvioitu jakautuminen €

Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista	36 000
Valtion osuus työnantajille eräisiin merimiesten matkakustannuksiin	218 000
Yhteensä	254 000

2003 II lisätalousarvio	254 000
2003 talousarvio	600 000
2002 tilinpäätös	1 004 921
2001 tilinpäätös	585 364

Pääluokka 35 YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu

37. *Avustukset kuntien kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 625 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu Inkoon kunnassa sijaitsevan Kopparnäsin virkistysalueen hankinnan tukemisesta. Valtionavustus on enintään 30 prosenttia alueen hankintamenosta. Alue palvelee laajan alueen vapaa-ajan luonto- ja virkistyskäyttöä väkirikkaalla Uudellamaalla.

2003 II lisätalousarvio	625 000
2003 talousarvio	1 261 000
2002 tilinpäätös	1 261 000
2001 tilinpäätös	1 261 409

63. *Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu luonnonsuojeluohjelmien toteutuksen etenemisestä jossain määrin nopeammin kuin varsinaisen talousarvion valmistelun yhteydessä ennakoitiin sekä painottumisesta korvauksiin ostojen sijasta. Lisämäärärahasta 1 000 000 euroa on siirtoa momentilta 35.20.87. Tällä momentilla on vuonna 2003 käytettävissä aiemmilta vuosilta siirtyneet määrärahaerät mukaan lukien määrärahaa yhteensä 17 835 003 euroa.

2003 II lisätalousarvio	2 500 000
2003 talousarvio	9 200 000
2002 tilinpäätös	16 405 000
2001 tilinpäätös	11 604 967

64. *Avustukset rakennusperinnön hoitoon* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 430 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu rakennussuojelulain 11 §:n 2 momentin mukaisesta korvauksesta, joka on Korkeimman oikeuden 22.9.2003 antamalla päätöksellä määrätty maksettavaksi Outokumpu Oyj:lle Keretin kaivostornin ja siihen liittyvien siilojen suojelemisen edellyttämistä korjaus- ja ylläpitokustannuksista rakennusten kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttämiseksi.

2003 II lisätalousarvio	1 430 000
2003 talousarvio	1 241 000
2002 tilinpäätös	1 241 000
2001 tilinpäätös	840 940

87. *Luonnonsuojelualueiden hankkiminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 35.20.63 sen johdosta, että luonnonsuojeluohjelmien toteutus on painottunut suojelualueiden maanomistajien haluamalla taval-

la enemmän korvauksiin kuin ostoihin. Tällä momentilla on vuonna 2003 käytettävissä aiemmilta vuosilta siirtyneet määrärahaerät mukaan lukien määrärahaa yhteensä 16 786 804 euroa.	2003 II lisätalousarvio	-1 000 000
	2003 talousarvio	6 760 000
	2002 tilinpäätös	13 355 000
	2001 tilinpäätös	17 155 168

Pääluokka 36 VALTIONVELAN KOROT

01. Euromääräisen velan korko

90. *Euromääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä
1 453 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että korot kohdennetaan sille vuodelle, jolta ne ovat kertyneet.

Selvitysosa: Budjetointitavan muutoksesta aiheutuu korkokulujen kertaluonteinen rahoitustarve. Momentille tullaan kirjaamaan vuoden 2003 kirjanpitoon kuluiksi ne korot, jotka ovat kertyneet vuodelta 2003, kun aiemmin korot on kirjattu kirjanpitoon vasta maksuajankohtana. Korkokuluja euromääräisestä velasta tulee näin ollen kirjattavaksi vuodelle 2003 alkuperäiseen maksuperusteiseen budjetointiin verrattuna 1 564 milj. euroa enemmän. Vuoden 2003 aikana maksettavaksi erääntyvät korkomenot, jotka sisältyvät vuoden 2003 talousarvioon, tulevat olemaan nettomääräisesti

111 milj. euroa talousarviossa esitettyä pienemmät mm. korkotason alenemisen johdosta.

Lisäysten erittely €

Tuotto-obligaatiolainat	9 000 000
Sarjaobligaatiolainat	958 000 000
Muut obligaatiolainat	370 000 000
Muut joukkovelkakirjalainat	71 000 000
Velkasitoumuslainat	10 000 000
Lainat valtion eläkerahastolta	4 400 000
Velkakirjalainat	28 100 000
Muut lainat	2 500 000
Yhteensä	1 453 000 000

2003 II lisätalousarvio	1 453 000 000
2003 talousarvio	2 925 000 000
2002 tilinpäätös	3 050 654 545
2001 tilinpäätös	3 444 373 954

03. Valuuttamääräisen velan korko

90. *Valuuttamääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 193 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että korot kohdennetaan sille vuodelle, jolta ne ovat kertyneet.

Selvitysosa: Budjetointitavan muutoksesta aiheutuu korkokulujen kertaluonteinen rahoitustarve. Momentille tullaan kirjaamaan vuoden 2003 kirjanpitoon kuluiksi ne korot, jotka ovat kertyneet vuodelta 2003, kun aiemmin korot on kirjattu kirjanpitoon vasta maksuajankohtana. Korkokuluja valuuttamääräisestä velasta tulee näin ollen kirjattavaksi vuodelle

2003 alkuperäiseen maksuperusteiseen budjettiin verrattuna 27 milj. euroa enemmän. Kuitenkin vuoden 2003 aikana maksettavaksi erääntyvät korkomenot, jotka sisältyvät vuoden 2003 talousarvioon, tulevat olemaan nettomääräisesti 220 milj. euroa talousarviossa esitettyä pienemmät kevään aikana tehtyjen valutanvaihtosopimusten sekä euron vahvistumisen johdosta.

Muutosten erittely		€
Dollarilainat	-63 400 000	
Puntalainat	-102 500 000	
Sveitsinfrangilainat	-10 800 000	
Jenilainat	-16 700 000	
Muut valuuttamääräiset lainat	400 000	
Yhteensä	-193 000 000	
2003 II lisätalousarvio	-193 000 000	
2003 talousarvio	483 000 000	
2002 tilinpäätös	551 270 898	
2001 tilinpäätös	631 957 556	

09. Muut menot valtionvelasta

21. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 4 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu pääasiassa luottoriskin hallintaan liittyvistä käteisvakuuksista aiheutuvien menojen määrän kasvusta.

Muutosten erittely		€
Liikkeeseenlasku- ja myynti-kustannukset	500 000	
Lunastus- ja asiamiespalkkiot	-2 400 000	
Muut menot	6 500 000	
Yhteensä	4 600 000	
2003 II lisätalousarvio	4 600 000	
2003 talousarvio	19 000 000	
2002 tilinpäätös	21 771 115	
2001 tilinpäätös	16 029 919	